

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЧОРТКІВСЬКИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ПІДПРИЄМНИЦТВА І БІЗНЕСУ

Кафедра фундаментальних та спеціальних дисциплін

ПЕТРУШЕНКО Віталій Сергійович
ОСНОВИ СКЛАДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА
ТА ОЦІНКА ЙОГО ФІНАНСОВОГО СТАНУ

спеціальність 071 Облік і оподаткування

освітньо-професійна програма «Облік і оподаткування»

кваліфікаційна робота за освітнім ступенем «магістр»

Виконав студент групи ОПДчм-21

Петрушенко Віталій Сергійович

Науковий керівник:

к.е.н., доцент Домбровська Н.Р.

Кваліфікаційну роботу

допущено до захисту

«__»_____ 2024р.

Завідувач кафедри

Чортків – 2024

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОЇ	6
ЗВІТНОСТІ ТА АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ	
ПІДПРИЄМСТВА.....	
1.1. Поняття та сутність формування фінансової звітності підприємства.....	6
1.2. Вимоги чинного законодавства України до фінансової звітності підприємства.....	12
1.3 Проблемні аспекти розкриття інформації за міжнародними стандартами фінансової звітності: стан імплементації.....	16
Висновки до розділу 1.....	22
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО	24
СКЛАДАННЯ Й ПОДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ.....	
2.1. Баланс (Звіт про фінансовий стан) як вагомий компонент системи звітності підприємства.....	24
2.2. Організаційні аспекти складання окремих форм звітності та особливості їх подання.....	28
2.3. Трансформація процесу підготовки фінансової звітності та її оприлюднення за умов цифровізації.....	35
Висновки до розділу 2.....	40
РОЗДІЛ 3. ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ЯК ДЖЕРЕЛО АНАЛІЗУ	42
ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА.....	
3.1. Здійснення аналізу фінансового стану підприємства за показниками фінансової звітності.....	42
3.2. Фінансова звітність в контексті ефективного управління підприємством.....	49
Висновки до розділу 3.....	53
ВИСНОВКИ.....	56
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	59
ДОДАТКИ.....	64

ВСТУП

Актуальність теми. Аналіз фінансової звітності є не просто формальною вимогою, а однією з ключових і складних складових управлінського контролю в сучасних умовах економічної динаміки. Звітність не лише відображає певні тенденції, безсумнівно, вона також у якому напрямку розвиваються можливості функціонування суб'єкта господарювання. Ці показники не тільки фіксують поточний стан, а й служать засобом для виявлення резервів підвищення ефективності, аналізу можливих помилок і недоліків, які були допущені в минулому, і своєчасного внесення змін до стратегії для запобігання багатьох проблем, які можуть виникнути в процесі розвитку підприємства. В умовах ринкової економіки, де кожне підприємство користується своєю автономією та несе повну фінансову відповідальність, існує очевидна необхідність постійно стежити за лініями трендів у фінансовому стані та розпізнавати нові можливості для розвитку.

Фінансовий аналіз набагато складніший, ніж просто методологія розрахунку – це системний підхід до виконання стратегічних завдань. Він служить основою для фінансового планування і повинен бути в органічному зв'язку з загальними цілями підприємства. Він водночас має бути гнучким і змінюватися разом зі трансформаціями зовнішнього середовища, тобто в рамках економічного сценарію країни та міжнародних фінансових ринків. Ефективний фінансовий аналіз не повинен бути одноразовою подією, а постійним процесом, який змінюється у відповідь на нові виклики та можливості, які можуть виникнути в бізнес-середовищі.

Метою дослідження є вивчення теоретичних аспектів формування, представлення та аналізу показників фінансової звітності; розробити практичні рекомендації щодо підвищення ефективності звітності на прикладі ТОВ «Біллербек Україна».

Завдання окреслюють низку питань, необхідних для повного розуміння цієї складної мети:

- розкрити сутність самого поняття «фінансова звітність» – її основні різновиди, цілі та ролі. Дослідження цього питання дозволить нам чітко розмежувати, які показники впливають на оцінку діяльності підприємства;
- розкрити основні аспекти законодавчого регулювання фінансової звітності на національному рівні та в рамках парадигми міжнародних стандартів;
- розглянути організаційні особливості заповнення та подання окремих форм звітності шляхом дослідження етапів цього процесу. Окремо буде розглянуто проблемні аспекти розкриття інформації з точки зору Міжнародних стандартів фінансової звітності;
- окреслення напрямків трансформації процесу підготовки фінансової звітності та її подачі в умовах цифровізації як невід’ємної частини цього дослідження;
- надати рекомендації вдосконалення процесу складання й подання фінансової звітності на ТОВ «Біллербек Україна», що може стати кроком у вдосконаленні управління та фінансових стратегій компанії.

Об’єктом дослідження є складні та взаємопов’язані елементи фінансової звітності, а також методика формування ключових статей, які відображають фінансовий стан та ефективність діяльності ТОВ «Біллербек Україна».

Предметом дослідження є багатогранна сукупність теоретичних основ, методичних підходів та організаційних принципів, що формують підґрунтя для створення і глибокого аналізу показників фінансової звітності.

Методологічною основою цього дослідження є застосування різноманітних методів, серед яких порівняння, узагальнення, систематизація, групування, а також синтез та аналіз. Кожен із цих методів відіграє ключову роль у побудові цілісної картини фінансового стану підприємства. Інформаційну базу дослідження складають нормативно-правові документи, що встановлюють стандарти звітності, наукові літературні джерела, які

розкривають теоретичні аспекти предмета, а також практичні матеріали та фінансова звітність самого підприємства.

Інформаційною базою служать нормативно-правові документи, літературні джерела та практичні матеріали підприємства, його фінансова звітність.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у розробці рекомендацій щодо удосконалення методики складання, подання та аналізу фінансової звітності. А саме, у вдосконаленні сутності поняття «фінансова звітність» та класифікації її структурних складових; обґрунтуванні недоліків виявлених при формуванні звітності, дослідженні переваг системи звітності за міжнародними стандартами.

Практична значимість дослідження виявляється в його потенціалі для реальної оптимізації облікових процесів, пов'язаних із відображенням фінансових результатів операційної діяльності підприємств. Застосування отриманих результатів дозволить компаніям вдосконалити управління фінансами, зменшити ризики, а також зміцнити свою фінансову стійкість на мінливому ринку.

На основі проведеного дослідження опубліковано тези доповіді на тему «Основи складання фінансової звітності підприємництва» у Збірнику тез доповідей XIV студентської науково-практичної конференції «Теоретичні та практичні аспекти стійкого розвитку економіки України», м. Чортків, 17 травня 2024 р. та тези «Оцінка фінансового стану підприємства на основі звітності» у Збірнику тез доповідей XV студентської науково-практичної конференції «Теоретичні та практичні аспекти стійкого розвитку економіки України», м. Чортків, 20 листопада 2024 р.

Структура кваліфікаційної роботи. Робота містить 3 розділи, висновки до розділів, загальні висновки, список використаних джерел з 38 пунктів, 1 рисунок та 5 таблиць, додатки.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ТА АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Поняття та сутність формування фінансової звітності підприємства

Фінансова звітність є важливим елементом сучасної економічної системи, оскільки вона відображає результати діяльності підприємства та його фінансовий стан. Правильно складена фінансова звітність є основою для прийняття управлінських рішень, аналізу ефективності підприємства та інвестування. Вона відіграє ключову роль в економічних процесах як на рівні окремих підприємств, так і в масштабах країни.

Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» фінансовий звіт – це бухгалтерська звітність, яка містить відомості про фінансовий стан підприємства, результати діяльності та рух коштів за звітний період. Фінансова звітність підприємств є основою для надання користувачам достовірної інформації, необхідної для прийняття економічних рішень, пов'язаних з діяльністю підприємства [1].

Фінансова звітність містить не лише загальну економічну інформацію про фінансовий стан і результати компанії, а й показники ефективного використання ресурсів компанії керівництвом.

Для відображення цієї інформації звіт повинен містити такі дані про суб'єкта підприємницької діяльності: активи; зобов'язання; власний капітал; дохід /витрати; прибутки / збитки; внески та виплати власникам чи акціонерам підприємства; грошові потоки.

Зазначені дані разом з примітками до звіту допоможуть спрогнозувати інформацію про майбутні грошові потоки суб'єкта підприємницької діяльності, визначити їх терміни та ймовірність настання події.

Можна виділити основні завдання фінансової звітності:

- надання інформації про фінансовий стан підприємства на певний момент часу (баланс), результати діяльності (звіт про прибутки і збитки) та рух грошових коштів;
- аналіз ефективності діяльності підприємства та оцінка його перспектив розвитку;
- контроль і прозорість для акціонерів, інвесторів, кредиторів та інших зацікавлених сторін;
- створення основи для податкового обліку та взаємодії з державними органами;
- оцінка платоспроможності підприємства та його здатності своєчасно погашати борги.

Для складання та подання річної фінансової звітності звітний період вважається календарним роком. Складання проміжних звітів відбувається щокварталу. Проміжну звітність можна створити не тільки за квартал, а й за 6 місяців і 1 місяць. Аналіз періодичної звітності дає змогу виявити виявлені недоліки в бухгалтерському обліку, швидко їх усунути та запобігти виникненню в подальшій діяльності підприємства [2].

До стандартних форм проміжної та річної фінансової звітності належать такі форми звітності (рис.1)

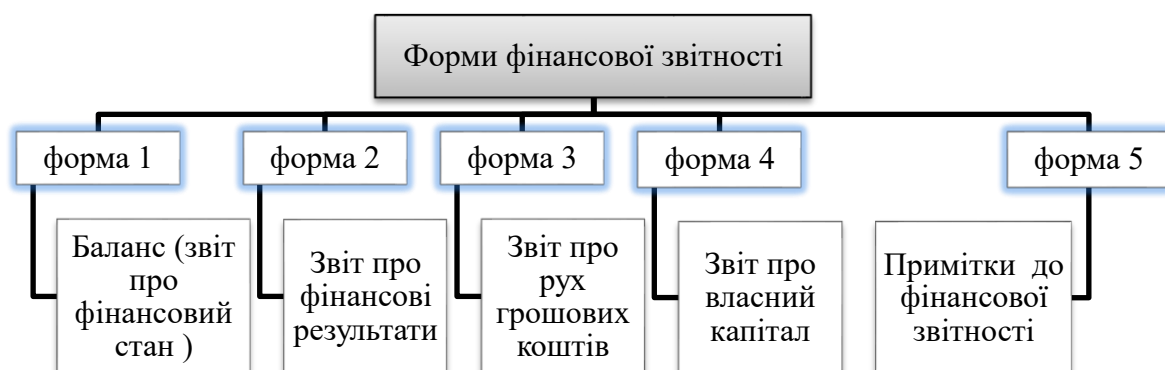

Рис. 1.1. Форми квартальної та річної фінансової звітності

Для підприємств в Україні обов'язкові форми фінансової звітності регулюються Міністерством фінансів України (МФУ). Основними є п'ять форм

фінансової звітності, які підприємства мають складати і подавати до відповідних органів. Кожна форма має свою структуру, мету і вимоги щодо складання. Розглянемо кожну з них детально.

1. «Баланс» (Звіт про фінансовий стан) — форма №1:

– мета: відображає фінансовий стан підприємства на певний момент часу (останній день звітного періоду).

– структура: активи (розділи включають необоротні активи (основні засоби, нематеріальні активи), оборотні активи (запаси, дебіторська заборгованість, грошові кошти тощо)); пасиви (поділяються на власний капітал (статутний капітал, нерозподілений прибуток або збиток) і зобов'язання (короткострокові та довгострокові борги, кредиторська заборгованість)).

– порядок складання: за основу беруться дані бухгалтерського обліку на кінець звітного періоду (квартал або рік) [2].

2. «Звіт про фінансові результати» - форма № :

– мета: відображення фінансових результатів діяльності підприємства за звітний період, тобто відображення доходів, витрат і чистого прибутку (або збитку) операційної діяльності;

– структура: дохід (дохід від діяльності, інші доходи (фінансова діяльність, інвестиції тощо); витрати (операційні (собівартість реалізованої продукції, адміністративні, на збут), фінансові, податки); чистий прибуток (збиток) (дохід порівнюється з витратами за певний період);

– порядок складання: охоплює усі надходження та витрати, що належать до звітного проміжку часу, формуючись за допомогою систематизованих даних бухгалтерського обліку для відповідного періоду [2].

3. «Звіт про рух грошових коштів» — форма №3:

– мета: відображення рух грошових коштів підприємства протягом звітнього періоду, відображає надходження та використання коштів у різних видах діяльності.

- структура: основна діяльність (відображає грошові надходження та витрати, пов'язані з основною діяльністю підприємства); операційна діяльність (безпосередньо пов'язана з постачанням товарів, наданням послуг та отриманням доходу, поглинає закупівлю сировини, незавершеного виробництва та готової продукції для перепродажу); фінансова діяльність (займається залученням і поверненням кредитів, розподілом дивідендів тощо).

- порядок складання: прямий або опосередкований спосіб подання інформації про рух коштів за даними бухгалтерського обліку та первинною документацією [2].

4. «Звіт про власний капітал» — форма №4

- мета: відображає зміни у складі власного капіталу підприємства протягом звітного періоду, включаючи збільшення або зменшення статутного капіталу, нерозподіленого прибутку, інших складових власного капіталу;

- структура: внески учасників зміни у статутному капіталі); нерозподілений прибуток (збиток) (зміни, пов'язані з отриманням прибутку або збитку); резерви (відображає рух інших складових капіталу (наприклад, резервний капітал, додатковий капітал));

- порядок складання: складається на основі даних бухгалтерського обліку та рішень власників або управлінських органів щодо капіталу [2].

5. «Примітки до фінансової звітності» — форма №5:

- мета: забезпечує додаткову інформацію, яка пояснює і деталізує окремі статті фінансової звітності. Це дозволяє користувачам краще зрозуміти сутність показників і розкрити інформацію, яка не відображена в основних формах.

- структура: інформація про облікову політику підприємства, деталі до окремих статей балансу, звіту про фінансові результати, рух грошових коштів та власного капіталу, інші розкриття, що стосуються подій після дати балансу, умовних активів та зобов'язань.

– порядок складання: складаються відповідно до вимог національних стандартів бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів (МСФЗ), залежно від типу підприємства [3].

У останній, зазначеній нами, формі пояснюються показники, не розкриті в інших звітах. Цей звіт містить більш детальну та обґрунтовану інформацію про елементи в інших форматах звітів, а також розкриття інформації, визначене стандартом для звітування компаній. Згідно з Наказом Міністерства фінансів України №73 від 07.02.2013 р. "Про затвердження Методичних рекомендацій щодо заповнення форм фінансової звітності", форма №5 "Примітки до річної фінансової звітності" заповнюється з урахуванням специфіки підприємств і акціонерних товариств. Примітки містять детальні пояснення та розкриття інформації до основних форм звітності. Вимоги до заповнення форми № 5 відрізняються залежно від типу підприємства.

Для підприємств примітки надають інформацію, що доповнює основні форми фінансової звітності такі як: звітність про фінансові результати, рух грошових коштів, власний капітал, баланс, і дозволяє краще зрозуміти структуру, зміни та умови діяльності. Основні розділи для підприємств включають: опис методів оцінки активів і зобов'язань, методи амортизації основних засобів, облік запасів, доходи і витрати, деталі про основні засоби, нематеріальні активи, їх рух (придбання, вибуття, знос), опис запасів, дебіторської заборгованості та її строків погашення, кредиторська заборгованість, довгострокові та короткострокові зобов'язання, умовні зобов'язання, які можуть виникнути в майбутньому, розкриття інформації про фінансові інструменти, такі як кредити, векселі, інші зобов'язання, методи оцінки фінансових інструментів та їх переоцінка, опис операцій з власниками, дочірніми компаніями, іншими пов'язаними сторонами, важливі події, які відбулися після дати складання звітності та можуть суттєво вплинути на фінансовий стан, валютні, кредитні, ринкові ризики, які можуть вплинути на фінансову стабільність підприємства [4].

Що стосується акціонерних товариств, то форма № 5 «Примітки до річної фінансової звітності» передбачає досить розширені вимоги до розкриття інформації, оскільки за таких умов діяльність товариств і підприємств може бути більш детальною та знаходитись під більшим контролем акціонерів, інвесторів та органів державної влади. Вони повинні оприлюднити інформацію, яка може вплинути на рішення акціонерів або інших користувачів звітності. Основні додаткові вимоги, які висуваються до акціонерних товариств:

- відомості про структуру статутного капіталу, а також про зміни у випуску акцій та викупі власних акцій.
- інформація щодо розподілу прибутку, виплати дивідендів та операцій з акціонерами.
- операції з керівництвом та пов'язаними сторонами, а також інші операції з ключовим персоналом.
- умови надання кредиту, продажу активів або інших операцій інсайдеру.
- інформація про частку в акціях дочірніх або асоційованих компаній, а також рух капіталу між пов'язаними сторонами.
- дані про консолідацію фінансової звітності.
- особливі вимоги щодо розкриття інформації про судові процеси, претензії та інші непередбачені обставини, які можуть істотно вплинути на фінансовий стан корпорації. (SEC, 2009)
- детальний опис використання фінансових інструментів корпорацією; включаючи інвестиції в цінні папери; та надані позики та позики (IBID)
- інформація про звичайні загальні збори, включаючи рішення, розподіл прибутку та будь-які зміни в структурі правління [4].

Таким чином, усі п'ять форматів звітності містять дані про фінансовий стан та результати діяльності підприємств. Звітність має інформацію щодо руху грошових коштів підприємства, власний капітал та результати діяльності за звітний період.

Усі форми звітності широко розкривають інформацію про діяльність компанії, забезпечуючи більшу точність і об'єктивний аналіз організації. Підготовка фінансової звітності є невід'ємною частиною успішного функціонування компанії.

1.2. Вимоги чинного законодавства України до фінансової звітності підприємства

Для того, щоб фінансова звітність ефективно виконувала свої функції та відповідала вимогам законодавства й управлінських потреб, необхідно забезпечити відповідність певним критеріям та характеристикам. Відповідно до чинних законодавчих та нормативних актів України, а також міжнародних стандартів, можна сформулювати комплекс вимог до фінансової звітності, що забезпечує її якісні характеристики [4]. Ці вимоги спрямовані на підвищення прозорості, достовірності та зручності використання фінансових даних для прийняття управлінських рішень.

Суттєвість, своєчасність, повнота, об'єктивність, нейтральність у поданні інформації – принципи, якими має керуватися підприємство при складанні фінансової звітності. Це так, оскільки звітність забезпечує надання користувачам, таким як інвестори, кредитори та саме керівництву, суттєвої інформації, необхідної для оцінки фінансового стану підприємства з метою прийняття стратегічних рішень. Користувачі повинні мати можливість порівнювати фінансові результати підприємства за певний період з іншим періодом, а також оцінювати порівняльні результати діяльності різних компаній в одній галузі.

Ще одним важливим аспектом є забезпечення порівнянності фінансової звітності, що дозволяє аналізувати результати діяльності підприємства в динаміці, оцінювати успішність управлінських рішень, розробляти стратегії подальшого розвитку. Такі вимоги, як достовірність і правильність даних,

забезпечують високу якість інформації, що надається у звітах, що є підставою для подальшого аналізу та аудиту.

Отже, система вимог до фінансової звітності визначає основні якісні характеристики інформації за можливістю її використання для оцінки минулих, теперішніх і майбутніх подій і прийняття економічно доцільних рішень [4].

До фінансової звітності висуваються такі вимоги:

- державне регулювання: вимогою фінансової звітності є відповідність правилам і стандартам, встановленим державними органами, які забезпечують прозорість і єдність звітності між підприємствами різних галузей.

- діяльність відповідно до Загального класифікатора галузей: Для забезпечення належного рівня порівнянності та достовірності фінансових даних, звітність має враховувати галузеву класифікацію підприємства згідно з вимогами Загального класифікатора галузей народного господарства України (ЗКГНГ). Це сприяє можливості ефективного аналізу й зіставлення результатів діяльності між різними галузями економіки.

- обов'язкова необхідність подачі: компанії зобов'язані представляти звітність в установлені терміни, форми та обсяги державним органам. Цей момент гарантує формування узагальнених даних на рівні країни для їх аналізу на розвиток господарства та контролю податкових зобов'язань.

- зрозумілість: звітність повинна бути легко зрозумілою користувачам, що володіють базовими знаннями в області економіки, для правильного розрахунку фінансових даних і прийняття рішень.

- доречність: інформація у звітності повинна бути корисною для прийняття рішень, тобто вона має відображати поточний стан справ або впливати на оцінки майбутніх перспектив підприємства.

- достовірність: інформація у звітності повинна бути надійною, тобто базуватися на належно оформлених документах та підтверджуватися інвентаризацією активів, що забезпечує реальне відображення фінансового стану.

– точність: дані у звітності повинні точно відображати реальні фінансові показники підприємства, що досягається через правильне ведення синтетичного та аналітичного обліку.

– повнота: мають бути охоплені всі необхідні заходи, щоб в звіті були всі важливі показники та повні деталі щодо них. У випадку, якщо в певних рядках немає активів або операцій, це слід окремо зазначити.

– своєчасне подання: звітність має бути своєчасною. Будь-яке зволікання з поданням може призвести до неправильних рішень і матиме негативні наслідки не лише для підприємства, а й для держави.

– єдність: кожна компанія має застосовувати одну й ту саму методологію звітності, яка може допомогти порівняти результати між різними підприємствами в різних галузях і підходах до бухгалтерського обліку.

– порівнянність: фінансові звіти повинні містити відповідні показники за попередні періоди. Це дає змогу аналізувати продуктивність за певний період часу за допомогою порівняльних показників, що відображають напрям тенденції.

– відкритість: фінансова звітність має бути доступною для громадськості, а саме працівників компанії або відкритих акціонерних товариств.

– безперервність: рекомендується, щоб звітність мала фіксовану форму та структуру протягом часу, достатньо довго, щоб забезпечити послідовність у бухгалтерському обліку.

– раціональність: це має бути дешевий процес за витратами часу та грошей по відношенню до надходження надійної та своєчасної інформації.

– економічність: звіт має бути підготовлений таким чином, щоб мінімізувати витрати на підготовку, але не ставити під загрозу максимальну корисність та ефективність інформації для користувачів.

– ефективність: звітність повинна забезпечувати можливість проведення поглибленого економічного аналізу з метою виявлення недоліків у роботі підприємства, потенційних резервів покращення діяльності.

Діяльність суб'єкта господарювання може бути вичерпно проаналізована за допомогою фінансової звітності як інструменту оцінки її платоспроможності та якісних управлінських рішень. Інформація у фінансовій звітності повинна, відповідно до положень НП(С)БО № 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», подавати інформацію у такий спосіб, який надає користувачам інформацію, необхідну для прийняття обґрунтованого управлінського вибору, та надає повний аналіз фінансовий стан компанії [6].

Принципи якісної фінансової звітності визначаються застосованими положеннями. Ці принципи призначені для забезпечення точності, об'єктивності та надійності даних, що повідомляються. Принципи фінансового обліку виконують роль загальних норм в організації облікових процесів, є загальними та обов'язковими для кожного підприємства незалежно від його розміру та сфери діяльності [6].

Іншим важливим моментом є «безперервність операцій». Це означає, що компанія продовжить роботу в найближчому майбутньому, без планів припинення або сильного зниження рівня діяльності. Ця ідея допомагає розробляти довгострокові стратегії та прогнозувати і робити оцінку можливої стійкості зростання економічних показників.

Важливою також є періодичність. Фінансові звіти зазвичай вимагаються за конкретний час, наприклад за місяць, або квартал чи рік. Тому, можна провести порівняльний аналіз фінансових результатів різних періодів, щоб зрозуміти, що відбувалося протягом даного проміжку часу, і побачити будь-які закономірності, що виникають.

Правильне нарахування та відповідність доходів і витрат сприятиме тому, щоб усі економічні операції вводилися в момент їх фактичного виконання, незалежно від того, чи фактично отримано чи сплачено кошти. Він дає найбільш правдиву картину фінансового стану фірми на даний момент і робить можливим більш точне прогнозування.

Пріоритет історичної вартості активів, закладений у принцип собівартості, означає, що активи слід оцінювати за ціною, за якою вони були

придбані або створені; це дозволить уникнути спотворення фінансових результатів.

Облікова політика також має бути послідовною. Підприємство повинно застосовувати ті самі методи бухгалтерського обліку для поточного року, а також підготувати всю фінансову звітність за попередні роки, щоб порівняння та аналіз були легкими протягом кількох років.

З огляду на обачність, вони включають врахування невизначеності або ризику в процесі прийняття рішень. Це допомагає компанії не бути надто оптимістичним у прогнозах і оцінках.

Сутність над формою: це дозволяє користувачам аналізувати транзакції з точки зору економічності, а не з технічної юридичної точки зору, що є більш практичним.

Для забезпечення високого стандарту фінансової звітності повне охоплення означає, що всі важливі аспекти діяльності компанії повинні бути відображені у звітах.

І останнє, але не менш важливе – єдина грошова одиниця, тобто всі операції вимірюються в одній національній валюті. Це забезпечує порівнянність, а також узгодженість даних.

1.3 Проблемні аспекти розкриття інформації за міжнародними стандартами фінансової звітності: стан імплементації

У розпал змін економіки та фінансів, підприємства та організації повинні адаптуватися до нових ситуацій та викликів. У той же час відкриваються нові можливості вітчизняним компаніям для інтеграції в Європейський Союз на основі активних держав-членів, що допоможе їм залучити інвестиції та отримати доступ до європейських ринків капіталу, товарів, фондів. За таких обставин особливо важливо надавати користувачам інформацію, яка відповідає Міжнародним стандартам фінансової звітності (МСФЗ) і Міжнародному стандарту розкриття інформації про сталий розвиток (SDS).

Висвітлення цього питання має на меті виявити труднощі, які виникають під час застосування критеріїв розкриття інформації про сталий розвиток відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності та надати шляхи їх вдосконалення.

Підготовка та здача фінансової звітності за МСФЗ має на меті надання та розкриття користувачам повної та достовірної інформації для прийняття рішень щодо фінансового стану, результатів діяльності та руху грошових коштів суб'єктів господарювання. Також розкриває інформацію про ризики та можливості, пов'язані зі сталим розвитком у звітності з коротко-, середньо- та довгострокової перспектив і це є важливим елементом комунікації із зацікавленими сторонами. У сучасних умовах цей процес істотно впливає на діяльність підприємств і їхні взаємини з інвесторами, кредиторами, регуляторними органами, іншими зацікавленими сторонами, а також із суспільством загалом.

МСФЗ є стандартом для підготовки та подання фінансової та нефінансової інформації на міжнародному рівні. Застосування цих стандартів має вирішальне значення для забезпечення повноти, якості та порівнянності фінансової/нефінансової інформації між компаніями в різних галузях і країнах. Застосування МСФЗ створює нові виклики та проблеми в сучасному бізнес-середовищі.

Зміни в регуляторній сфері, стрімкий розвиток глобалізації бізнесу, бурхливий технологічний прогрес та інші сучасні фактори встановлюють перед підприємствами нові вимоги та відкривають додаткові можливості у сфері фінансової звітності. Успішне розуміння та своєчасне реагування на ці виклики є ключем до забезпечення стабільного та ефективного функціонування підприємств в умовах сучасної економіки [16, с. 72].

Глобалізація безпосередньо впливає на застосування МСФЗ, оскільки ці стандарти мають охоплювати підприємства з різних галузей і країн. Суттєві труднощі виникають через розбіжності між національними бухгалтерськими правилами й бухгалтерськими стандартами та вимогами до звітності різних

держав, а також вони часто мають певні відмінності від МСФЗ [17]. Складність зростає, коли корпоративна структура охоплює декілька країн і різні види діяльності, що значно ускладнює узгодження всіх операцій у рамках одного фінансового чи нефінансового звіту. Для адекватного відображення таких операцій МСФЗ потребують адаптації до глобальної реальності, розробляючи стандарти, що можуть влучно віддзеркалювати діяльність підприємств у різних юрисдикціях.

Оскільки компанії швидко адаптуються до нових обставин, це може вплинути на те, як активи та прибутки визначаються та відображаються у звітності відповідно до зв'язку з очікуваними ризиками та можливостями. МСФЗ має реагувати на ці зміни та гарантувати, що стандарти відповідають новим реаліям.

Процес трансформації фінансової та нефінансової звітності додає значних ускладнень для суб'єктів господарювання. Підвищення вимог до обсягу інформації та запровадження нових звітних форм посилюють тиск на підприємства та аудиторів, які повинні дотримуватися посилених стандартів прозорості. У той же час, доступність і зрозумілість інформації про діяльність компанії стають пріоритетом.

Зі зростанням вимог до фінансової та нефінансової звітності посилюється потреба у покращенні якості відповідності нормативам і якості аудиту. Впровадження стандартів МСФЗ, як рекомендована практика, дозволяє компаніям підвищити рівень підзвітності та забезпечити відповідність актуальним нормам. Освіта є вагомим фактором у цьому процесі. Щоб забезпечити успішне втілення змін МСФЗ, фахівці з бухгалтерського обліку та аудиту повинні постійно підвищувати свій рівень кваліфікації. Якість звітності та аудитів значною мірою залежить від професійної підготовки та безперервного навчання спеціалістів [17, с. 86].

Застосування МСФЗ стає ще більш складним в умовах подолання наслідків пандемії COVID-19 та війни з Росією. Окрім цього, нестача фінансових ресурсів для підготовки звітності в умовах використання сучасних

інформаційних технологій, а також посилений вплив регуляторних органів щодо регламентації форм фінансових звітів ускладнюють процес. Додаткові труднощі виникають через складність інтерпретації норм, які містяться безпосередньо в стандартах МСФЗ, що потребує особливих зусиль для їх правильного впровадження.

Враховуючи проблеми, згадані раніше, стає необхідним мати більш повне розуміння та відповідальність під час застосування МСФЗ. Компанії мають сприймати фінансову та нефінансову звітність не лише як вимогу з боку регуляторів та інвесторів, але й як важливий інструмент для управління і ухвалення стратегічних рішень. Аудитори повинні брати безпосередню участь у забезпеченні дотримання стандартів і наданні неупередженої оцінки фінансовій/нефінансовій звітності. Для вирішення цих проблем важливо, щоб регулятори, професійні організації, підприємства та аудиторські компанії працювали разом. Ця взаємодія повинна бути орієнтована на постійне оновлення МСФЗ та забезпечення їх відповідності сучасним вимогам змінного бізнес-середовища. [17].

Стандарт оприлюднення інформації про сталий розвиток, відомий як МСФЗ, став черговим викликом для українських компаній.

Включення інформації про сталий розвиток в економічні та інвестиційні прогнози зростає. У 2021 році, у відповідь на запит щодо такої інформації, Фондація МСФЗ заснувала Раду міжнародних стандартів сталого розвитку (International Sustainability Standards Board, ISSB) як споріднену структуру до Ради МСБО. Нова Рада займається розробкою Стандартів розкриття інформації щодо сталого розвитку відповідно до МСФЗ, з метою створення глобальної основи для звітності про сталий розвиток, що сприятиме прийняттю обґрунтованих економічних та інвестиційних рішень.

Стандарти розкриття інформації про сталий розвиток за МСФЗ та безпосередньо МСФЗ, створюються згідно з однаковими вимогливими, комплексними та відкритими процедурами. Обидва органи забезпечили узгодженість своєї роботи, щоб забезпечити ефективну взаємодію їхніх

стандартів і підтримувати взаємозв'язану звітність, беручи за опору коментарі для керівників Ради з МСФЗ та інтегровану звітність [18].

Метою Ради є створення стандартів, які служитимуть суспільству, забезпечуючи формування високоякісної та всебічної глобальної основи для розкриття інформації про сталий розвиток, зосередженої на інтересах інвесторів і фінансових ринків. Основними цілями ради є:

- розробити глобальний стандарт для розкриття інформації сталого розвитку;
- дати відповідь на потреби інвесторів в інформації;
- надання компаніям можливості для надання всебічної інформації щодо сталого розвитку для глобальних ринків капіталу»;
- сприяти сумісності з певними розкриттями, які є специфічними для окремих країн або орієнтованих для ширших груп зацікавлених сторін.

Рада розробляє економічно ефективні, сприятливі для прийняття рішень та орієнтовані на ринок стандарти. З 1 січня 2024 року набули чинності два стандарти сталого розвитку та були затверджені для застосування: МСФЗ S1 «Загальні вимоги до розкриття фінансової інформації, пов'язаної зі сталим розвитком» та МСФЗ S2 «Розкриття інформації, пов'язаної з кліматом».

МСФЗ S1 «Загальні вимоги до розкриття фінансової інформації щодо сталого розвитку» визначає обов'язковість подання важливих даних про ризики та можливості, що супроводжують сталий розвиток. Цей стандарт зосереджений на узагальненні вимог до звітності, пропонуючи використовувати інші стандарти та концептуальні основи, такі як SASB чи рекомендації CDSB, у випадках, коли специфічні МСФЗ відсутні. Також МСФЗ S1 наполягає на синхронізації фінансової звітності з розкриттям даних про сталий розвиток, вимагаючи одночасної публікації фінансових та екологічних показників, що підвищує послідовність подання інформації.

МСФЗ S2 «Розкриття інформації щодо клімату» визначає основні вимоги до оприлюднення ключової інформації про ризики та перспективи, пов'язані зі змінами клімату. Цей стандарт спирається на рекомендації Цільової групи з

розкриття фінансової інформації про кліматичні ризики (TCFD) та враховує галузеві теми й показники зі стандартів Ради сталого розвитку США (SASB) як орієнтири. Стандартно компаніям пропонується розкривати інформацію щодо фізичних кліматичних ризиків, як-от небезпека повеней, а також ризиків перехідного характеру, наприклад, змін у регуляторному середовищі, а також нових можливостей, які виникають через кліматичні зміни, таких як інноваційні технології. Крім того, стандарт передбачає розкриття даних щодо стратегій кліматичної адаптації, планів переходу та викидів парникових газів, які поділяються на категорії 1, 2 і 3.

Таким чином, врахування факторів сталого розвитку стає вирішальною частиною у прийнятті інвестиційних рішень. Попит на те, щоб компанії пропонували якісну інформацію про ризики та можливості сталого розвитку, які можна порівняти в усьому світі, стає все більш поширеним. Впровадження стандартів та вимог, пов'язаних зі сталим розвитком, призводить до зростання витрат, підвищення складності та ризиків як для компаній, так і для інвесторів.

Є різні причини, через які Україна поступово йде до прийняття міжнародних стандартів обміну інформацією про сталий розвиток. Найбільш великою є те, що цей перехід допоможе запобігти обліковому хаосу, а саме, коли підприємство одночасно готує звітність за національними та міжнародними стандартами і це, як наслідок, може ускладнити сприйняття інформації інвесторами, кредиторами та іншими зацікавленими сторонами. Крім того, це створює переваги для ринків капіталу, бо дозволяє швидше реагувати на зміни або відхилення в інформації. І загалом це значно допомагає бухгалтерам і підприємцям у забезпеченні швидкого, правдивого та достовірного подання інформації, веденні обліку та складанні звітності.

Застосування Міжнародного стандарту щодо розкриття інформації щодо сталого розвитку за МСФЗ дозволяє виділити низку переваг, включаючи ефективний аналіз стану та діяльності компанії на фінансовій та нефінансовій інформаційній основі; здатність прогнозувати майбутню діяльність і оцінювати вартість підприємства з урахуванням ризиків і можливостей у довгостроковій

перспективі; відкритий доступ до звітності для різноманітних категорій користувачів; мотивування держави приймати регламенти, що стосуються звітності з питань сталого розвитку; можливість підприємств забезпечувати інвесторів інформацією, яка потрібна на глобальних ринках; ефективність завдяки наданню точної інформації у відповідному форматі, що сприяє прийняттю рішень інвесторами і міжнародній порівнянності для залучення капіталу; запобігання подвійному звітуванню.

Для того щоб підготуватися до майбутнього впровадження Стандартів розкриття інформації зі сталого розвитку за МСФЗ, підприємству важливо провести оцінку своїх внутрішніх систем та процесів збору, обробки й перевірки інформації, пов'язаної зі сталим розвитком, як у межах самої організації, так і в її ланцюзі створення вартості. Крім цього, варто звернути увагу на ризики та можливості, які пов'язані зі сталим розвитком і можуть впливати на діяльність компанії.

Висновки до розділу 1

Фінансова звітність має надзвичайно важливе значення в сучасному економічному управлінні, оскільки забезпечує основну інформацію для процесу прийняття стратегічних рішень щодо дорожнього руху. Він використовує квитанції про діяльність даної корпорації, а також точно представлені фінансові потоки, які поєднуються з міжнародними стандартами. Точна, вичерпна та своєчасна система звітності знижує фінансові ризики, підвищує довіру інвесторів, кредиторів і ділових партнерів, а також забезпечує ефективний контроль з боку державних регулюючих органів. Таким чином, розробка ефективної методології складання та аналізу фінансової звітності є значним кроком у зміцненні стабільності фірм і їх потужної позиції на міжнародному ринку – єдиній гарантії виживання.

У процесі організації обліку та складання фінансової звітності важливо правильно застосовувати основні принципи, що гарантують високу якість і

надійність даних. Керівництво підприємства повинно розробити облікову політику, вибираючи оптимальну комбінацію принципів, методів і процедур, що дозволяють отримувати точні та об'єктивні дані для складання фінансових звітів. Це, у свою чергу, забезпечує прозорість управлінських рішень і дозволяє зацікавленим сторонам краще розуміти фінансовий стан підприємства. Важливо також дотримуватися законодавчо встановлених строків подачі звітності, що дозволяє забезпечити своєчасне отримання актуальної інформації. Згідно з українським законодавством, цей термін не повинен перевищувати шести місяців від дати складання балансу, що гарантує актуальність і корисність звітності для всіх учасників ринку.

Впровадження Міжнародного стандарту розкриття інформації про сталий розвиток згідно з МСФЗ стикається з багатьма викликами. Глобалізація, суперечності між міжнародними та національними стандартами, а також потреба в більшій відповідності та освіті – це тільки деякі з багатьох. Подолання цих викликів вимагає спільних зусиль регуляторних органів, компаній, аудиторів і суспільства. Забезпечення точної, надійної та прозорої фінансової та нефінансової звітності в розкритті інформації про сталість, що є наріжним каменем суспільної довіри, можна досягти лише спільними зусиллями. У результаті прийняття цього стандарту як компанії, так і інвестори зазнають збільшення витрат, складності звітності та ризиків. Проте впровадження Стандартів розкриття інформації зі сталого розвитку створює умови для покращення подання інформації, що допомагає користувачам у прийнятті рішень.

РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО СКЛАДАННЯ Й ПОДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

2.1. Баланс (Звіт про фінансовий стан) як вагомий компонент системи звітності підприємства

Баланс – це фінансовий документ, що показує на певну звітну дату всі активи підприємства, його зобов'язання та власний капітал. Основним завданням Балансу є надання користувачам достовірної, повної і неупередженої інформацію про фінансовий стан підприємства на конкретну дату, що є необхідним для прийняття обґрунтованих економічних рішень.

Однією з важливих характеристик балансу є те, що він передбачає «рівність» між активами та пасивами. Це, у свою чергу, означає, що загальна сума всіх активів завжди повинна дорівнювати загальній сумі всіх пасивів. Ця рівність базується на подвійному записі, який передбачає, що кожна економічна операція відображається одночасно як в активах, так і в відповідних зобов'язаннях. Тому ідентична інформація зображується у двох частинах – склад і позиція розміщення активів – і склад і джерела формування та мета використання цих зобов'язань.

Кожен вид активів, відображений у балансі, має своє джерело фінансування, що зазначене в пасивній частині. Це означає, що сума активів завжди дорівнює сумі пасивів, оскільки загальна вартість майна підприємства відповідає сукупності ресурсів, завдяки яким воно було сформовано. Така рівновага між активами та пасивами є основоположною особливістю Балансу і втілює саму суть цього фінансового документа, адже термін «баланс» буквально означає «рівність» або «зрівноваженість».

Формула балансу, що відображає основний принцип бухгалтерського обліку, виглядає як:

$$\text{Активи} = \text{Власний капітал} + \text{Зобов'язання}.$$

Активи охоплюють усі ресурси, які підприємство контролює внаслідок попередніх операцій. Використання цих активів очікувано забезпечить економічні вигоди в майбутньому. До складу активів входять як матеріальні, так і нематеріальні ресурси, котрі сприяють ефективному функціонуванню підприємства.

Зобов'язання підприємства — це сума заборгованостей, що виникла внаслідок минулих операцій і потребуватиме в майбутньому ресурсів для її погашення. Очікується, що виконання цих зобов'язань зменшить економічні вигоди підприємства. Погашення може здійснюватися не лише грошовими коштами (монетарними зобов'язаннями), але й поставками товарів чи наданням послуг (немонетарними зобов'язаннями).

Власний капітал відображає частину активів, що залишається після відрахування всіх зобов'язань підприємства. Цей капітал свідчить про власні ресурси, які компанія може використовувати для забезпечення своєї діяльності та фінансової стійкості.

На основі Балансу можна проаналізувати рівень фінансової незалежності підприємства, його здатність покривати зобов'язання та можливість отримання кредитів. Тому баланс є одним з найважливіших елементів в управлінні підприємства, оскільки є першоджерелом інформації про її фінансовий стан за звітний період. Його також вважають дієвим інструментом комунікації, який дозволяє керівникам отримати розуміння позиції підприємства серед аналогічних компаній, оцінити правильність обраної стратегії, порівняти ефективність використання ресурсів і приймати рішення з управління підприємством.

Ключовим елементом фінансової звітності є бухгалтерський баланс, який виступає не лише як частина методу бухгалтерського обліку та документ звітності, але також як важливе джерело інформації для управління, планування, організації виробництва, аналізу та контролю, корисне як для внутрішніх, так і для зовнішніх користувачів.

Баланс підприємства надає користувачам цінну, всебічну, достовірну та об'єктивну інформацію щодо його майнового та фінансового стану, фінансових результатів і ефективності господарювання за певний звітний період. Таким чином, бухгалтерський баланс є важливим джерелом, щоб приймати управлінські рішення [5, с. 19].

У всіх країнах, включаючи Україну, бухгалтерський баланс є найважливішим документом фінансової звітності, оскільки він є основним джерелом даних про фінансовий стан підприємства. Його основа — це головне рівняння бухгалтерського обліку, яке демонструє взаємозалежність між активами, зобов'язаннями та власним капіталом компанії.

Формування балансу підкоряється чітко окресленій меті: демонстрація фінансового стану, встановлення фінансових результатів та визначення наслідків зупинення діяльності.

Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», фінансова звітність, включно з бухгалтерським балансом, повинна відповідати інформаційним потребам користувачів щодо: операцій з придбання, продажу та утримання цінних паперів; участі у статутному капіталі підприємства; цінювання якості управлінської діяльності; аналізу спроможності підприємства своєчасно виконувати свої фінансові зобов'язання; забезпеченості зобов'язань компанії; визначення розміру належних дивідендів.

Без сумніву, баланс не може однаково задовольняти інформаційні потреби всіх користувачів, оскільки його корисність визначається лише рівнем економічної зацікавленості, яка проявляється через інтереси користувачів (табл. 2.1).

Бухгалтерський баланс відіграє особливу роль у фінансовій звітності підприємства, оскільки його подання є обов'язковим для багатьох категорій користувачів.

Бухгалтерський баланс є особливою обліковою категорією, яка дозволяє відобразити вартість майна та капіталу підприємства, а також стан його активів, власного капіталу і зобов'язань, включаючи їх взаємозв'язок.

Таблиця 2.1

Основні користувачі звітності та їх інформаційні потреби

Користувачі інформації		Інформаційні потреби
Внутрішні користувачі	Управлінський склад підприємства та менеджери різних рівнів.	Оцінка правильності прийнятих інвестиційних рішень. Аналіз ефективності структури капіталу. Визначення основних напрямків дивідендної політики. Підготовка прогнозних форм звітності та проведення попередніх розрахунків фінансових показників для майбутніх звітних періодів. Оцінка можливості злиття з іншим підприємством або його придбання, а також доцільності структурних
	Діючі та можливі власники (акціонери, засновники)	Купівля, продаж і володіння цінними паперами. Участь у капіталі компанії. Аналіз ефективності управлінської діяльності. Визначення суми дивідендів, що розподіляються.
Зовнішні користувачі	Профспілки	Інтерес до використання інформації з фінансової звітності для встановлення вимог щодо заробітної плати та умов трудових контрактів, а також для оцінки тенденцій розвитку галузі, в якій функціонує це підприємство.
	Органи Статистики	Застосування звітності для статистичних узагальнень у галузях та для проведення порівняльного аналізу.
	Преса та інформаційні агентства	Використання звітності для створення оглядів, аналізу тенденцій розвитку та оцінки діяльності окремих компаній і галузей, а також для обчислення узагальнюючих показників фінансово-господарської діяльності.
	Юристи	Застосування звітної інформації для аналізу виконання умов контрактів, дотримання правових норм під час розподілу прибутку і виплати дивідендів, а також для визначення умов пенсійного забезпечення
	Держава	Здійснення державної політики і контролю.
	Аналітики	Встановлюють напрямки фінансового аналізу.
	Працівники	Інтерес щодо їхньої заробітної плати та можливостей кар'єрного зростання в цій компанії.
	Існуючі і потенційні кредитори	Оцінка обґрунтованості надання або продовження кредиту, встановлення умов кредитування, поліпшення гарантій його повернення, а також оцінка рівня довіри до підприємства як до клієнта.
	Покупці	Оцінка надійності ділових відносин із цим партнером.
	Постачальники	Аналіз здатності підприємства своєчасно виконувати свої зобов'язання.

Джерело: складено автором на основі [11;16]

Таким чином, дослідження фінансового стану компанії вимагає знання її економічних ресурсів, фінансової структури, ліквідності та платоспроможності,

а також її здатності адаптуватися до факторів зовнішнього середовища, в яких вона працює. Ці суттєві фінансово-аналітичні показники підприємства можна отримати з його звіту про фінансовий стан. Тому можна сказати, що фінансова звітність, яка базується на зведених даних фінансового обліку, виконує роль зв'язуючого елемента між підприємством і зовнішнім середовищем.

2.2. Організаційні аспекти складання окремих форм звітності та особливості їх подання.

Підприємство має право самостійно встановлювати період подання проміжної звітності. Згідно з МСФЗ, суб'єкти малого та середнього бізнесу поділяються на дві категорії. До першої належать підприємства, які не мають обов'язку надавати свою фінансову звітність широкому колу користувачів. До другої категорії входять ті, хто готує фінансову звітність загального призначення для зовнішніх користувачів і складає всі необхідні форми звітності відповідно до МСФЗ для малих і середніх підприємств [22].

МСФЗ надають ширший спектр можливостей для організації обліку та складання фінансової звітності. На відміну від національних стандартів, вони пропонують різні варіанти підходів до обліку певних операцій, а також встановлюють інші вимоги щодо розкриття інформації. Як виняток, відповідно до міжнародних стандартів дозволяється:

- відступати від стандартів у випадках, коли їх застосування може ввести користувачів в оману настільки, що це суперечитиме основній меті складання звітності;

- використовувати положення інших систем стандартизації, схожих на МСФЗ, якщо ті не містять норм, які регулюють облік певних операцій.

Згідно з концептуальними положеннями системи МСФЗ, підприємство повинно розкривати інформацію відповідно до МСФЗ лише для суттєвих

статей. Однією з ключових вимог подання даних у звітності за МСФЗ є досягнення позитивного співвідношення між витратами та вигодами [24].

Підприємства, які ведуть облік і складають фінансову звітність відповідно до міжнародних стандартів, повинні використовувати план рахунків, що містить первинні синтетичні рахунки для обліку активів, власного капіталу, зобов'язань та операцій. Підприємства самостійно обирають субрахунки, спираючись на потреби своєї господарської діяльності, і фіксують ці рішення в обліковій політиці.

Згідно з міжнародним стандартом (IAS 1) фінансову звітність необхідно подавати принаймні один раз на рік. Звітний рік може не відповідати календарному. Також дозволяється 52-тижневий період звітності. Фінансова звітність в Україні складається за міжнародними стандартами, а регулярність подання визначається національним законодавством.

Фінансова звітність подається органам, що відповідають за управління підприємствами, на вимогу трудових колективів, а також власникам (засновникам) відповідно до установчих документів. Крім того, звітність може бути надана іншим органам та користувачам, включаючи органи державної статистики [20;22]. Публічні акціонерні товариства зобов'язані подавати квартальну звітність відповідно до МСФЗ для статистичних і податкових органів.

Формат фінансової звітності за МСФЗ не має чітких регламентацій. Вітчизняним підприємствам рекомендується готувати свою фінансову звітність за МСФЗ, спираючись на типові форми, затверджені Міністерством фінансів відповідно до національних стандартів. При цьому слід враховувати основні відмінності між вимогами національних і міжнародних стандартів, які викладені в додатках до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Підприємства повинні вказувати в адресній частині наявних форм фінансової звітності, за якими стандартами вона була підготовлена — міжнародними чи національними [21]. Підприємства, що готують фінансову звітність відповідно до МСФЗ, не

зобов'язані складати її за національними стандартами. Відповідно до МСФЗ, у фінансовій звітності не повинні бути представлені статті з прокресленнями (без показників) [24].

Відповідно до міжнародних стандартів (МСБО 1), підпис головного бухгалтера на фінансовій звітності не є обов'язковою вимогою. За складання та подання звітності несе відповідальність рада директорів або інший керівний орган підприємства. Також, згідно з нормативними документами [22], бухгалтерам вітчизняних підприємств не потрібно отримувати сертифікат з МСФЗ.

Аналіз положень міжнародних стандартів та відповідних публікацій дозволив виявити та узагальнити певні особливості складання фінансової звітності за МСФЗ. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку, МСФЗ та відповідні тлумачення МСБО використовуються для визначення методології бухгалтерського обліку за міжнародними стандартами[24].

Згідно з міжнародним стандартом (IAS 1), постановлено мінімальний список статей ,які потрібно наводити безпосередньо у фінансовій звітності. У звітах або примітках до нього можуть бути опубліковані додаткові статті.

Документ МСБО 1 «Подання фінансової звітності» окреслює основні критерії для підготовки фінансової звітності відповідно до міжнародних стандартів. Основні особливості подання інформації у Звіті про фінансовий стан такі: статті можуть бути класифіковані за принципом поточності, ліквідності або через змішаний формат подання; витрати і доходи майбутніх періодів не виділяються як окремі статті; як окремі статті у звітності зазначаються забезпечення, фінансові активи (довгострокові та поточні), фінансові зобов'язання на поточний період, а також активи і зобов'язання за податком на прибуток.

Статті цільового фінансування відносять до зобов'язань, тоді як гудвіл входить до складу нематеріальних активів (внутрішньо згенерований гудвіл не визнається активом). Незавершене будівництво, яке призначено для реалізації, включається до оборотних активів. Аванси на капітальні витрати

зараховуються до необоротних активів, а бібліотечні фонди можуть бути визнані нематеріальними активами.

Ведення обліку таких елементів, як земля, що використовується безкоштовно на постійній основі, незавершене будівництво, основні засоби в управлінні, оренда цілісних майнових комплексів, а також вартість необоротних активів, отриманих безкоштовно, видані аванси і відкладений податок на додану вартість, не стандартизоване. Це означає, що існує можливість застосування різних підходів до їх відображення залежно від конкретних умов.

Знецінення та уцінка запасів можуть виконуватись через створення резервів. При складанні Звіту про сукупний прибуток необхідно враховувати положення міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та МСФЗ.

Зокрема, потрібно дотриматися вимог щодо подання фінансової звітності відповідно до МСБО 1 «Подання фінансової звітності». Також рекомендується врахувати стандарти МСБО 16 «Основні засоби», МСБО 21 «Вплив змін валютних курсів», МСБО 38 «Нематеріальні активи», МСФЗ 5 «Непоточні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність» та МСФЗ 9 «Фінансові інструменти».

Згідно з міжнародними стандартами, існують два способи підготовки цього звіту: один варіант передбачає створення єдиного звіту про сукупний прибуток, а інший – складання двох окремих звітів, а саме звіту про прибутки та збитки і звіту про сукупний прибуток і збитки.

Серед основних характеристик підготовки звіту про сукупний прибуток можна виділити наступні:

- витрати можуть бути класифіковані за елементами (залежно від їх характеру) або постатейно (відповідно до функцій підприємства), з наданням детальної інформації про елементи витрат у примітках;
- непрямі податки зазвичай не вважаються складовою доходу;
- не є обов'язковою класифікація доходів і витрат на основі критерію операційності;

- окремими статтями подаються фінансові результати від списання фінансових активів, оцінених за амортизованою вартістю, а також прибуток або збиток, що виникає від припиненої діяльності та переоцінки груп вибуття, пов'язаних з цією діяльністю, після оподаткування;

- не виділяють в окремі статті такі показники, як надзвичайні доходи та витрати;

- дивіденди на акцію протягом звітного періоду вписуються у звіт про зміни у власний капітал або в примітки;

- показник сукупного прибутку подають в таких розподілах: загальний сукупний прибуток; кожен елемент іншого сукупного прибутку, в класифікації в залежності від характеру;

- облікована по методу часткової участі в капіталі ,доля іншого сукупного прибутку асоційованих підприємств (господарських організацій) і об'єднаних підприємств;

- інформація про податкові різниці не вказується в звіт; дані про причини різниці між номінальною і ефективною ставками податку на прибуток зазначаються в примітки[21].

Вимоги до розкриття інформації у Звіті про рух грошових коштів викладені в МСБО 7 «Звіт про рух грошових коштів» та МСБО 1 «Подання фінансової звітності». Складання такого звіту за МСФЗ має низку особливостей, зокрема:

- можливість складання звіту, використовуючи прямі або непрямі методи;

- не встановлено вимог на мінімальний перелік статей звіту;

- надходження ПДВ не має обов'язково відображатися в складі показника доходів (реалізація) ,а може відображатися як окрема стаття;

- сплачені відсотки (у частині, що не капіталізується у вартість активу), отримані відсотки, отримані дивіденди можуть вважатися потоками від

фінансових, операційних або інвестиційних діяльностей; фінансова або операційна діяльність - сплачені дивіденди;

- у деяких окреслених випадках грошові потоки можуть згорнутися.

Щоб визначити основні підходи до складання Звіту про зміни у власному капіталі за МСФЗ, слід звернути увагу на вимоги МСБО 1 «Подання фінансової звітності». При складанні вище згаданого формату звіту відповідно до міжнародних стандартів, слід звернути увагу на такі особливі характеристики:

- необхідно обов'язково зазначати показник загального сукупного прибутку та іншого сукупного прибутку (відповідно до кожної статті власного капіталу).

- звіт або примітки містять в собі інформацію про дивіденди на акцію.

Важливим є розкривати інформацію у примітках до фінансової звітності відповідно до вимог міжнародних стандартів. Відповідно до МСБО 1 «Подання фінансової звітності» та МСБО 8 «Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки», звітність повинна містити примітки, в яких необхідно розкрити такі аспекти: вплив нових стандартів на облікову політику, якщо вони ще не набрали чинності; мету, політику та процеси управління капіталом; а також ключові рішення менеджменту, що пояснюють вибір облікової політики. Примітки подаються у вільному форматі, з обов'язковим посиланням на них у звітах та включенням порівняльної інформації за попередній період.

Питання складання консолідованої фінансової звітності, що відображає звітність групи компаній, заслуговує на окрему увагу. У цьому випадку активи, зобов'язання, капітал, доходи, витрати та грошові потоки материнської компанії разом із дочірніми компаніями представляються як єдині активи, зобов'язання, капітал, доходи, витрати й грошові потоки одного економічного суб'єкта. Консолідована фінансова звітність ілюструє фінансовий стан, результати операцій та обіг грошових коштів материнського підприємства разом із його дочірніми компаніями, трактуючи їх як одну економічну одиницю[23].

Процес складання консолідованої фінансової звітності регулюється низкою стандартів, зокрема: МСФЗ 3 «Об'єднання бізнесу», МСФЗ 7

«Фінансові інструменти: розкриття інформації», МСФЗ 9 «Фінансові інструменти», МСФЗ 10 «Консолідована фінансова звітність», МСФЗ 11 «Спільна діяльність», МСФЗ 12 «Розкриття інформації про частки участі в інших суб'єктах господарювання», МСФЗ 27 «Окрема фінансова звітність», МСФЗ 28 «Інвестиції в асоційовані та спільні підприємства», МСФЗ 32 «Фінансові інструменти: подання» та МСФЗ 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка».

Подавати консолідовану фінансову звітність за МСФЗ органам статистики не є обов'язковим. Підприємства повинні надсилати повідомлення про складання такої звітності. Відповідно до порядку надання фінансової звітності, консолідовану фінансову звітність слід подавати власникам (засновникам) у строки, визначені ними, але не пізніше ніж через 45 днів після завершення звітного кварталу та не пізніше 15 квітня року, що приходить за звітним[23].

Особливості підготовки консолідованої фінансової звітності є такі:

- формування такої звітності відбувається згідно дати звітності материнської компанії.
- при підготовці звіту враховують єдину облікову політику групи;
- визнання та оцінка ідентифікованих активів, зобов'язань і умовних зобов'язань придбаного дочірнього підприємства здійснюється на дату його придбання за їхньою справедливою вартістю.
- внутрішньогрупові дебіторська та кредиторська заборгованості, а також капітал, доходи, витрати і грошові потоки, пов'язані з операціями між компаніями групи, виключаються, в той час як аналогічні статті активів, зобов'язань, капіталу, доходів, витрат і грошових потоків материнської компанії та її дочірніх підприємств об'єднуються.
- беруть до уваги особливості обчислення ключових показників, що з'являються на етапі консолідації, зокрема: гудвіл, частку, яка не контролюється, в прибутках або збитках консолідованих дочірніх підприємств за звітний період; а також неконтрольовану частку в чистих активах цих

дочірніх компаній, яка надається окремо від капіталу акціонерів материнської фірми [21].

Відповідно до статті 44 Податкового кодексу України, міжнародні стандарти слугують доказовою основою для податкового обліку. Відповідно до норм кодексу, облік доходів і витрат для визначення об'єкта оподаткування слід вести за МСФЗ, враховуючи положення самого Кодексу. Наразі питання складання податкової декларації з податку на прибуток підприємств відповідно до вимог міжнародних стандартів залишається дещо невизначеним.

2.3. Трансформація процесу підготовки фінансової звітності та її оприлюднення за умов цифровізації

Для того, щоб мати можливість аналізувати велику кількість звітів, звіти мають бути у форматі, придатному для комп'ютерної обробки. Звіти у форматі DOC чи PDF не дають можливості опрацьовувати їх, задавати кілька запитів та отримувати достовірну інформацію одночасно. Відповідно, нагальна потреба користувачів у важливій інформації про компанії вимагає використання інноваційних методів. У цій ситуації фінансову звітність необхідно подавати в електронному вигляді. Крім того, в контексті комп'ютеризації та інформатизації в суспільстві важливою проблемою також стала необхідність ефективної та своєчасної обробки величезних обсягів складної та різноманітної інформації. Тому, доцільним є застосування технології, яка за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення автоматично зчитує та конвертує звіти корпорацій, включаючи ті, які підготовлені на основі МСФЗ або національних стандартів звітності. А також технологія дозволяє класифікувати, аналізувати, зберігати та передавати інформацію без обмежень [25].

Електронне подання звітності шляхом кодування інформації дозволяє усунути певні неточності у форматах звітності різних суб'єктів (відмінності в структурі звітності, найменування позицій). Електронне представлення фінансових звітів, у якому розкриті цифри організовано таким чином, щоб

забезпечити єдиний формат для обміну даними, називається таксономією фінансових звітів. Загальний термін «таксономія» відноситься до класифікації певних знань. Тому будь-що можна класифікувати відповідно до певної таксономії. Розглянемо наступні види таксономії: таксономія фінансової звітності; таксономія XBRL.

Таксономія фінансової звітності — це структурований перелік статей і показників, що відображають елементи фінансової звітності, які повинні бути подані в цифровому форматі. Вона визначає, які дані повинні бути розкриті, і як їх слід подавати. Для складання звітності відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності (IFRS) Рада з міжнародних стандартів фінансової звітності (IASB) затвердила Загальну Таксономію МСФЗ, яка є базовим набором елементів для електронного подання фінансової звітності.

Оскільки МСФЗ змінюється щорічно, зміст таксономії оновлюється протягом року, з новими стандартами, що випускаються або змінюються, доповнюються, тощо. Офіційно рекомендований Радою з МСФЗ електронний формат для подання звітів на основі таксономії – XBRL (розширена мова ділової звітності). Система класифікації, відома як таксономія XBRL, містить електронні файли у форматі xBRL.

XBRL, хоча й є варіантом XML («розширюваної мови розмітки»), не є єдиним форматом для підготовки, передачі, збору та аналізу даних. Існують інші формати, які також можна використовувати для цих цілей. Регулюючі органи, державні установи та підприємства, яким потрібен доступ до значної кількості звітних даних про ефективність, можуть розглянути різні альтернативи.

Для звітів часто користувачі використовують формат PDF. Даний звіт можна легко перемістити в електронному форматі без будь-яких змін. HTML через свою гнучкість і потужність дає багато різних можливостей під час форматування, а також має різні можливі форми. Основним стандартом, розробленим W3C, є формат XML, і він є основою XBRL. Альтернативою

XML і іншим форматам є JSON, це є дійсно інноваційний формат електронних даних, який широко використовується на даний момент.

Формат XBRL є одним із кількох форматів, які використовуються для підготовки, передачі, збору та аналізу даних, але саме він дозволяє працювати з багатьма якісними та кількісними показниками. Формат XBRL є розширенням формату XML, у якому зараз подаються всі податкові звіти. Формат XBRL не накладає обмежень на тип даних, що визначаються: це універсальна мова, яку можна адаптувати та розширювати відповідно до потреб.

Отже, використання електронної форми звітності, як-от XBRL, може бути використано для задоволення вимог до інформації для користувачів, які звітують, і може вплинути на вирішення проблем, про які говорять в наукових колах, а саме зазначають, що обсяг звіту є занадто великим (настільки великим, що його важко опрацювати або використати), або інформація подана обмежено і не дає повного опису об'єкта оцінки [26]. Ключовою вимогою користувачів фінансової звітності є підвищення прозорості та надійності наданої інформації. При застосуванні таксономії XBRL ця вимога реалізується шляхом представлення не готових форм звітності, а детальних електронних даних і показників. На їх основі здійснюються всі розрахунки, формуються звітні форми та проводяться кросперевірки, що сприяє забезпеченню достовірності інформації.

Це пов'язано з тим, що таксономія МСФЗ технічно складається з набору електронних файлів у форматі XBRL, які можна прочитати відповідним програмним забезпеченням. Ваша інформація записується у формі електронних даних, і вони можуть бути розпізнані, перетворені та отримані програмним забезпеченням без втручання людини. Система таксономії фінансової звітності містить перелік та визначення спеціальних кодів, які використовуються для ідентифікації інформації, розкритої у фінансовій звітності відповідно до МСФЗ. Таксономія фінансової звітності також містить опис, який пояснює значення облікового елемента обліку або допомагає користувачеві знайти відповідний

елемент. Дані таксономії МСФЗ структуровані таким чином, щоб полегшити процес підготовки звітності.

Формат XBRL — це універсальна мова звітності загального призначення, яка дозволяє збирати, обробляти, зберігати, сортувати та перетворювати інформацію, роблячи її зрозумілою для спільного використання. Це механізм збору інформації у зрозумілому форматі та передачі її на гнучку зрозумілу мову – Інтернет. Міжнародні стандарти МСФЗ (МСФЗ або GAAP) визначають лише формат і тип інформації, яка відображається у звітах.

Унікальне відображення змісту фінансової звітності за допомогою мови XBRL на основі таксономії фінансової звітності за міжнародними стандартами забезпечує єдине розуміння показників і термінів для всіх користувачів. Це дозволяє замінити застарілі паперові звіти на більш корисні, ефективні та точні цифрові версії. Нові процедури звітності визначено й для вітчизняних компаній. Впровадження Системи фінансової звітності в Україні передбачає, що фінансова звітність буде подаватися у єдиному електронному форматі XBRL. Ця звітність має бути підготовлена відповідно до таксономії UA XBRL, що базується на Міжнародних стандартах фінансової звітності (МСФЗ), з використанням принципу «єдиного вікна».

Таксономія фінансової звітності UA XBRL МСФЗ була схвалена та опублікована Міністерством фінансів України, а також поширена іншими регуляторними органами фінансового сектора, такими як Національний банк України та НКЦПФР. Ця таксономія була адаптована з урахуванням особливостей складання фінансової звітності в Україні і містить важливі компоненти, такі як звіт аудитора та звіт про управлінську діяльність.

Визначають такі області розширення таксономії: загальне розширення таксономії UA МСФЗ XBRL для підприємств; розширення таксономії UA МСФЗ XBRL для банківських установ; розширення таксономії UA МСФЗ XBRL для страхових організацій.

У цьому випадку таксономія UA XBRL МСФЗ для підприємств і страхових компаній дозволяє вибрати один з двох способів складання

фінансової звітності для підприємств (за винятком банків), а саме: фінансова звітність, що містить Звіт про фінансовий стан, підготовлений відповідно до розподілу активів і зобов'язань на категорії поточні та непоточні, а також супутні звіти і пояснення; фінансова звітність, що включає Звіт про фінансовий стан, підготовлений відповідно до ліквідності, разом із іншими поясненнями та звітами. Варто зазначити, що розширення таксономії UA XBRL МСФЗ, призначене для банків, дозволяє складати фінансову звітність, яка містить Звіт про фінансовий стан, оформлений виключно відповідно до порядку ліквідності, а також супутні звіти і примітки.

Для подачі фінансової звітності звітуючими суб'єктами до центру збору фінансової інформації було впроваджено інтернет-портал, відомий як Система фінансової звітності (портал СФЗ). Цей портал є технологічною платформою, яка надає можливість звітуючим суб'єктам подавати та відкривати фінансову звітність, а також дає змогу регуляторам обробляти і перевіряти цю звітність у єдиному електронному форматі XBRL. Управління та технічна підтримка програмного забезпечення порталу СФЗ виконуються Центром збору фінансової звітності, при цьому НКЦПФР відповідає за оперативне адміністрування.

Головною перепорою для ефективного подання достовірних даних у форматі XBRL є суттєва складність, пов'язана зі створенням і переглядом файлів XBRL нетехнічними користувачами. Підготовка звітності в цьому форматі вручну є трудомістким завданням і вимагає спеціалізованих навичок. Складання фінансової звітності в єдиному електронному форматі XBRL може бути спрощене за допомогою спеціалізованого програмного продукту, що дозволяє працівникам без знань мов програмування вводити дані фінансових показників, перевіряти (валідувати) звіти та генерувати файл фінансової звітності у форматі XBRL. В Україні законодавство дозволяє використовувати будь-яке програмне забезпечення для підготовки фінансової звітності у форматі XBRL. Суб'єкти звітування можуть на свій розсуд застосовувати програмне

забезпечення, придбане у сторонніх розробників, власні рішення або безкоштовні програми.

У більшості європейських країн XBRL підтримується широким спектром програмного забезпечення, що пропонується як великими, так і дрібними постачальниками. Це забезпечує можливість для численних зацікавлених сторін, включаючи компанії, державні органи та аналітиків, ефективно взаємодіяти зі стандартом. Така різноманітність інструментів сприяє поширенню використання XBRL і спрощує процес звітування для багатьох користувачів.

Звертаємо увагу, що в Україні є обов'язковим подання фінансової звітності в електронному форматі від звітного періоду 2020 року. До офіційного вирішення цього питання розробка програмних продуктів, які відповідають українській таксономії, не заохочувалась через низький попит користувачів на звіти у цьому форматі. Тому на практичному рівні в Україні цей аспект зараз знаходиться на початкових етапах реалізації та потребує подальшого розвитку.

Висновки до розділу 2

Отже, фінансова звітність має значну економічну роль для кожного підприємства. Її основне завдання - надання внутрішнім і зовнішнім користувачам правдивої та достовірної інформації про майновий і фінансовий стан підприємства, його фінансові результати та ефективність господарської діяльності за звітний період. Аналіз бухгалтерського балансу як складової фінансової звітності та джерела інформації для прийняття економічних рішень дозволяє стверджувати, що саме він є інформаційною основою для ухвалення широкого спектру економічних рішень у діяльності підприємства.

Отже, міжнародні стандарти фінансової звітності суттєво розширюють вибір формату і характеру подання інформації суб'єктами господарювання, враховуючи специфіку їхньої діяльності та потреби. Після введення Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні

вимоги до фінансової звітності», сильнішого зближення між національними стандартами та міжнародними зростає.

Надалі необхідно постійно моніторити зміни у вітчизняному законодавстві щодо бухгалтерського обліку та в системі міжнародних стандартів фінансової звітності. З метою уникнення правових колізій слід упорядкувати нормативні документи, що регулюють порядок ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності за міжнародними стандартами в Україні.

Отже, необхідність впровадження електронного формату для складання фінансової звітності впливає з необхідності дотримання вимог міжнародного бізнес-спільноти та обов'язку подавати звітність до контролюючих органів за класифікацією UA XBRL-IFRS.

Необхідно розрізняти таксономію фінансової звітності та таксономію XBRL. Друга визначає сукупність характеристик, що містить терміни, які застосовуються у всіх фінансових звітах, а також показує їхні зв'язки між собою. Розробка ,створення і впровадження потрібного програмного забезпечення для можливості підготовки звітів у форматі XBRL дасть змогу ефективно впроваджувати та використовувати цю таксономію відповідно до МСЗФ. Тому це питання потрібно терміново вирішувати. Якщо Україна перейде на новий формат XBRL ,то це відкриє багато переваг як для користувачів, так і для тих, хто підготовлює цю фінансову інформацію. Це набагато може спростити сам процес звітування, а також підвищити якість даних. Як наслідок це сприятиме кращій взаємодії між учасниками фінансового ринку.

РОЗДІЛ 3. ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ЯК ДЖЕРЕЛО АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Здійснення аналізу фінансового стану підприємства за показниками фінансової звітності

Аналіз фінансової звітності підприємства спрямований на оцінювання результатів його діяльності за певний звітний період та визначення поточного фінансового стану компанії. У процесі аналізу господарської діяльності використовуються різноманітні методики, що включають конкретні аналітичні прийоми та способи дослідження [9]. Методика, в цьому контексті, визначається як сукупність прийомів і правил, що забезпечують найбільш раціональне виконання аналітичної роботи. Основним елементом методики аналізу виступають технічні прийоми, що слугують інструментами дослідження [10].

Для дослідження впливу факторів на результати діяльності підприємства та визначення резервів використовують такі методи: порівняння, зведення і групування, метод елімінування (ланцюгові підстановки, абсолютні і відносні різниці). В окремих випадках застосовують методи економіко-математичного моделювання, такі як регресійний і кореляційний аналіз, а також кластерний аналіз [11]. Під час практичного проведення фінансового аналізу використовуються наступні прийоми:

1. Горизонтальний (часовий) аналіз – передбачає порівняння кожної позиції звітності з аналогічними даними попереднього періоду.

2. Вертикальний (структурний) аналіз – використовується для визначення структури фінансових показників і впливу кожної позиції звітності на загальний результат.

3. Трендовий аналіз – аналіз динаміки показників за кілька періодів з визначенням основної тенденції, що дозволяє прогнозувати майбутні значення показників.

4. Аналіз відносних показників (коефіцієнтів) – здійснюється через обчислення відношень між окремими статтями звітності, що дозволяє виявити взаємозв'язки між показниками.

5. Порівняльний (просторовий) аналіз – включає як внутрішній аналіз підприємства, так і міжгосподарське порівняння з іншими компаніями чи середніми показниками галузі.

6. Факторний аналіз – досліджує вплив окремих факторів на узагальнюючий показник, використовуючи детерміновані чи стохастичні методи. Він може бути прямим (поділ показника на складові) або оберненим (синтез показників у загальний результат).

До основних методів належать різні типи аналізу з використанням як фінансових показників, так і коефіцієнтів:

- абсолютні показники дозволяють оцінити джерела залучення коштів, напрямки їх використання, надходження грошових потоків, розмір отриманого прибутку та розподіл дивідендів [13].

- порівняльні процентні показники допомагають ідентифікувати відхилення за основними статтями фінансової звітності, що сприяє її «читанню» та глибшому розумінню результатів.

- аналіз горизонтальних змін характеризує зміни окремих статей звітності протягом певного періоду, наприклад, таких як чистий прибуток, собівартість реалізованої продукції, валовий прибуток тощо.

- аналіз вертикальних процентних змін — це процес, при якому порівнюються окремі статті фінансової звітності з однією вибраною базовою величиною.

- трендовий аналіз (аналіз тенденцій) вивчає зміну показників протягом кількох періодів, що дозволяє не тільки оцінити ефективність фінансових рішень попередніх років, а й спрогнозувати можливі напрямки розвитку підприємства в майбутньому. Це дозволяє керівникам зрозуміти, чи здатне підприємство підтримувати стабільність або чи потребує воно корекцій.

– порівняльний аналіз фокусується на зіставленні показників компанії з результатами її конкурентів у тій самій галузі. Такий підхід дає можливість виявити сильні та слабкі сторони конкурентних стратегій, оцінити ефективність власних тактик та знайти нові можливості для розвитку на фоні змін у галузі.

– аналіз із середньогалузевими показниками надає можливість глибше зануритись у фінансову стабільність підприємства, враховуючи не лише внутрішні показники, а й змінні зовнішнього середовища.

– аналіз із використанням коефіцієнтів дає змогу порівнювати результати із середніми галузевими показниками чи еталонними показниками, встановленими для всієї країни чи компанії на основі взаємозв'язків між окремими статтями звітності, що неможливо у випадку звітів загального розміру.

Значення таких коефіцієнтів обумовлюється можливістю порівняння отриманих результатів зі стандартними нормами, включаючи середньогалузеві та загальноприйняті в країні коефіцієнти аналізу фінансової звітності [15]. Важливо враховувати, що оперативне відображення економічних показників та своєчасне реагування на відхилення від планів мають критичне значення для фінансового менеджера як з метою внутрішнього контролю, так і для задоволення вимог зовнішніх зацікавлених сторін, включаючи інвесторів та кредиторів.

Фінансовий аналіз є багатогранним інструментом, що може бути використаний для різних цілей та завдань. Незважаючи на різноманітність методів і підходів, його проведення завжди здійснюється за певною схемою, що включає аналіз фінансових показників, індексів та іншої інформації, необхідної для прийняття управлінських рішень. Це дозволяє отримати відповіді на важливі питання та забезпечити обґрунтованість стратегічного планування.

В даному розділі ми проведемо аналіз фінансових результатів 2021-2023 роки діяльності ТОВ "Біллербек Україна". За основу візьмемо фінансову звітність підприємства.

Вагомим етапом при здійсненні оцінки фінансового становища на підприємстві є здійснення первинного дослідження динамічних змін фінансово-економічних показників, які наведені в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

**Аналіз фінансово-економічних показників діяльності ТОВ
«Біллербек Україна» за 2021-2023 рр.**

Показник	2021	2022	2023	Відхилення (2023 - 2022)
Загальна сума активів, тис. грн	48,487	49,131	53,267	+8.4%
Необоротні активи, тис. грн	13,695	14,736	12,420	-15.7%
Оборотні активи, тис. грн	34,792	34,395	40,847	+18.8%
Власний капітал, тис. грн	27,814	28,582	32,662	+14.3%
Поточні зобов'язання, тис. грн	20,673	20,549	20,605	+0.3%

За результатами проведеного аналізу, видно що майновий стан ТОВ «Біллербек Україна» у 2023 році характеризується збільшенням загальної суми активів до 53,267 тис. грн, що на 8.4% більше, ніж на початок року. Необоротні активи зменшились до 12,420 тис. грн, що свідчить про амортизацію основних засобів, тоді як оборотні активи зросли до 40,847 тис. грн, головним чином через зростання дебіторської заборгованості. Наступним кроком в аналізі фінансового становища на підприємстві є оцінка його ліквідності та платоспроможності. Ліквідність описує можливість швидкої трансформації активів підприємства на кошти, без втрати їх ринкової вартості.

Таблиця 3.2

**Аналіз показників ліквідності ТОВ «Біллербек Україна»
за 2021-2023 рр.**

Показник	2021	2022	2023	Відхилення (2023 - 2022)
Коефіцієнт поточної ліквідності	1.55	1.65	1.91	+0.26
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0.75	0.57	0.79	+0.22
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0.20	0.23	0.13	-0.10

Аналіз ліквідності ТОВ «Біллербек Україна» показав, що коефіцієнт поточної ліквідності на кінець 2023 року становить 1.91, що є достатнім для покриття короткострокових зобов'язань. Проте, коефіцієнт швидкої ліквідності (0.79) свідчить про залежність підприємства від реалізації запасів для покриття зобов'язань. Низька абсолютна ліквідність може викликати ризики у випадку непередбачених фінансових труднощів, таких як затримки в оплатах від дебіторів або неочікувані витрати. Якщо підприємство не зможе швидко трансформувати свої активи в готівку, це може призвести до проблем з виконанням короткострокових зобов'язань, що підвищує фінансовий ризик.

Головним показником в діяльності підприємства є його фінансова стійкість, яка засвідчує про стабільність функціонування організації з позиції довготривалої перспективи. Оцінки фінансової стійкості підприємства здійснюється за розрахунком таких показників, котрі наведені в таблиці 3.3.

На основі результату аналізу можна зазначити, що незважаючи на помірну фінансову залежність, зростання боргового навантаження може бути небезпечним у разі зміни ринкових умов або погіршення фінансових показників. Якщо підприємство не зможе підтримувати необхідний рівень прибутковості, це може призвести до затруднень у погашенні зобов'язань, особливо якщо воно залежить від зовнішнього фінансування.

Таблиця 3.3

**Аналіз показників фінансової стійкості ТОВ «Біллербек Україна»
за 2021-2023 рр.**

Показник	2021	2022	2023	Відхилення (2023 - 2022)
Коефіцієнт автономії	0,75	0,58	0,61	+0.03
Коефіцієнт фінансової залежності	0,33	0,72	0,64	-0.09
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	1.25	1.2	1.25	+0.05

Наступним етапом оцінки є розрахунок ділової активності, котра демонструє швидкість обертання матеріальних запасів установи, її активів, розрахунків зі своїми контрагентами та ін.

Таблиця 3.4

**Аналіз показників фінансової стійкості ТОВ «Біллірбек Україна»
за 2021-2023 рр.**

Показник	2021	2022	2023	Відхилення (2023 - 2022)
Оборотність активів	1,2	1,4	1,3	-0.1
Оборотність дебіторської заборгованості	6,5	4,8	3,5	-1.3
Оборотність кредиторської заборгованості	8,0	6,1	5,2	-0.9

На основі здійсненого аналізу можна встановити, що фективність використання активів зросла у 2022 році, однак зниження оборотності дебіторської та кредиторської заборгованості у 2023 році свідчить про певне збільшення термінів розрахунків із клієнтами та постачальниками. Це може негативно вплинути на ліквідність та фінансову стійкість підприємств.

Ваговою складовою при аналізі фінансового становища ТОВ «Біллірбек Україна» є аналіз його рентабельності.

Таблиця 3.5

**Аналіз показників рентабельності ТОВ «Біллірбек Україна»
за 2021-2023 рр.**

Показник	2021	2022	2023	Відхилення (2023 - 2022)
Валовий прибуток на дохід	24.03%	35.15%	32.95%	-2.20%
Операційний прибуток на дохід	3.56%	9.20%	8.47%	-0.73%
Чистий прибуток на дохід	2.90%	7.54%	6.94%	-0.60%
Рентабельність активів	2.84%	12.5%	8.29%	-4.21%
Рентабельність власного капіталу	4.39%	19.28%	14.24%	-5.04%

За результатами дослідження зроблено висновок, що у 2022 році відбулося значне підвищення прибутковості компанії, головним чином

операційного та чистого прибутку. Однак, з точки зору продуктивності, у 2023 році спостерігається деяке зниження, зокрема рентабельності активів і капіталу. Отже, для покращення фінансових результатів необхідно підвищити ефективність обороту активів. Після проведеного фінансового аналізу ТОВ «Перо-пухова фабрика «Біллербек Україна» за 2023 рік можна зробити висновок, що:

1. Майновий стан підприємства вказує на зростання загальної суми активів на 8,4 %, що свідчить про певний прогрес. Проте падіння необоротних активів свідчить про знецінення основних засобів.

2. Ліквідність підприємства є задовільною, проте низька абсолютна ліквідність обмежує можливості швидкого покриття зобов'язань у разі фінансової кризи.

3. Фінансова стійкість стабільна, що підтверджується високим коефіцієнтом автономії та зниженням боргового навантаження.

4. Показник обігу активів зменшився, а отже ділова активність підприємства знизилася. Тому це вимагає від керівництва пошук більш оптимальних і доцільних шляхів використання ресурсів, які є в наявності.

5. Потрібно проводити заходи для підвищення ефективності роботи підприємства, тому що, згідно аналізу, рентабельність знизилась.

Для того, щоб становище даного підприємства стало краще, рекомендуємо зробити наступні дії:

1. Підприємствам потрібно встановити більш жорсткий контроль за запасами і дебіторською заборгованістю. Це зменшить кількість заморожених в запасах коштів і скоротить період обігу дебіторської заборгованості. Як наслідок це підвищить ліквідність.

2. Як можна замітити, на підприємстві високий рівень амортизації необоротних активів, тому варто інвестувати в оновлені основні засоби. Це не тільки знизить витрати на амортизацію, але й підвищить продуктивність, що покращить позитивно фінансові результати.

3. Через накопичення резервів грошових коштів ,або шляхом створення кредитної лінії, підприємству потрібно працювати над підняттям абсолютної ліквідності. Це знизить фінансові ризики і дасть змогу швидше реагувати на непередбачувані ситуації.

4. Потрібно досягати ефекту масштабу, шляхом підвищення обсягів реалізації продукції, виходячи на нові ринки, розширюючи ринки збуту ,або впроваджуючи нові маркетингові стратегії, щоб залучити нових клієнтів.

5. Оптимізувати операційні витрати, а саме адміністративні і збутові. Це забезпечить підвищення рентабельності, а також ефективність управління, яка в свою чергу дозволить зберегти дохідність навіть при стабільному рівні продажів.

3.2. Фінансова звітність в контексті ефективного управління підприємством

Сьогодні, коли ринкова конкуренція постійно зростає, а умови ведення бізнесу стрімко змінюються, ефективне управління підприємством набуває критичної важливості для досягнення стабільності та успіху. Проте, для прийняття обґрунтованих рішень, які забезпечують стійкий розвиток компанії, керівництво потребує надійного інструментарію. У цьому контексті фінансова звітність відіграє визначальну і невід'ємну роль. Фінансова звітність не лише відображає стан фінансів підприємства на конкретну дату, а й є важливим інструментом для всебічного аналізу, прогнозування та прийняття як довгострокових, так і короткострокових рішень. Вона забезпечує користувачів об'єктивними даними про прибутковість, рівень ліквідності, фінансову стійкість та стабільність компанії, створюючи основу для розробки дієвих стратегій розвитку та планування фінансової діяльності [27].

Процес управління підприємством є багатогранним і вимагає обробки численних потоків інформації. Ефективність управлінських рішень залежить від своєчасної та надійної інформації, відображеної у звітності. Звітність

виступає ключовим джерелом для моніторингу стану підприємства та контролю за виконанням поставлених завдань. В залежності від інформаційних потреб користувачів і ступеня їхньої зацікавленості, звітність може мати різні форми й види [28]. Дослідження ролі фінансової звітності у процесі управління підприємством демонструє її критичну важливість для ефективного функціонування та розвитку бізнесу. Фінансова звітність не лише фіксує фінансовий стан компанії на певний момент, а й забезпечує інформацію, необхідну для ухвалення стратегічних і тактичних рішень. Розглянемо основні види фінансових звітів, які слід регулярно готувати та аналізувати для ефективного управління підприємством [29]:

1.Баланс. В конкретну дату можна побачити загальний фінансовий стан компанії (активи, зобов'язання, власний капітал). За допомогою нього керівник може оцінити ліквідність підприємства і фінансову стабільність.

2.Звіт про прибутки та збитки. За визначений період можна побачити доходи, чистий прибуток та витрати підприємства. Також він фіксує зміни в капіталі акціонерів і нерозподілених прибутках.

3.Звіт про зміни власного капіталу. Даний звіт фіксує зміни в власному капіталі підприємства за певний період.

4.Звіт про генерування готівки. За допомогою нього можна побачити, рух готівкових коштів в підприємстві, а саме: отримання і використання. Допомагає керівництву ефективно контролювати потоки грошей і керувати ліквідністю.

Отже, розглянемо основні пункти ,через які можемо вважати фінансову звітність важливою[30]:

1. Можливість формувати обґрунтовані рішення різного характеру:

– аналіз фінансового стану: такі звіти як баланс, звіт про прибутки та збитки і інші, дають повну картину фінансової стабільності підприємства. За допомогою цієї інформації оцінюють можливі ризики, виявляють проблеми і приймають рішення.

- прогнозування та планування: для складання планів, прогнозування результатів, розроблення стратегії розвитку на підприємстві, фінансова звітність є базою.

- оцінка ефективності: отримані фінансові показники допомагають визначати ефективність роботи проєктів та підрозділів. Також дають можливість контролювати досягнення поставлених цілей чи результатів.

2.Гарантії стабільного розвитку:

- формування пріоритетів для інвестування: за допомогою фінансової звітності ,ми можемо визначити ,куди та в які активи краще направити свої кошти для розвитку підприємства.

- аналіз ризиків: за допомогою фінансових показників можна оцінити ризики, та побудувати стратегію їх зменшення в діяльності підприємства.

- забезпечення відкритості для інвесторів: саме фінансова звітність робить діяльність підприємства прозорою, а саме це і є дуже важливим для акціонерів, інвесторів, і інших зацікавлених осіб.

3.Зміцнення конкурентних позицій:

- порівняння з конкурентами: звітність дозволяє співставляти фінансові показники власного підприємства і конкурентів, і знайти слабкі місця або переваги.

- формування конкурентної стратегії: аналіз звітності дає знання, які допоможуть побудувати стратегію, для здобуття переваги над підприємствами конкурентів.

- привертання інвестицій: звітність ,яка показує перспективу зростання та стабільний фінансовий стан, буде сприяти залученню інвестицій для розвитку, розширення і оновлення підприємства.

Через те, що ринок постійно змінюється, варто врахувати проблеми, які можуть виникнути з використанням фінансової звітності управління підприємством. Є багато проблем і викликів у шляху до ефективного використання його. Для забезпечення сталого розвитку та підтримання

конкурентоспроможності підприємства слід обирати основні показники якості фінансової звітності. Це вимагає уваги до проблем, на які можливо натрапити при аналізі криниці та способи їх вирішення. Наприклад, однією з основних проблем є недостатня або неповна інформація, наявна у фінансових звітах.

Наступним видом проблем є відсутність однотипності методології аналізу фінансової звітності, оскільки за рахунок результатів, які набуваються з допомогою різноманітних підходів та методик, можливий відхил результатів, що ускладнює складання обґрунтованих управлінських рішень. Також, відомо, що звітність підприємств часто має спотворення у результаті своєї фальсифікації, а також застосовується для цілей маніпуляції. Це, у свою чергу, робить суб'єкта втілення лише зовнішньо прибутковим, що є загрозою не тільки для інвесторів, кредиторів, а й для споживачів звітності в управлінні.

Фінансові звіти є обмежені в здатності прогнозувати майбутні труднощі та ризики для підприємства, тому що вони базуються на минулих показниках, і тому не можуть точно відобразити майбутні зміни в ситуації підприємства, подальший розвиток, їх вплив.

Для того, щоб вирішити проблеми фінансової звітності в управлінні підприємством, які ми згадували вище, потрібно зробити такі дії:

1. Підвищення точності та доступності інформації: за допомогою належного контролю за підготовкою звітів, впровадження чітких стандартів обліку, аудиту, звітності, можна досягти не лише правильності фінансових звітів, а також повноти та легку зрозумілість даних.

2. Навчання персоналу: сприятиме зменшенню ймовірності помилок, а також покращить виявлення недоліків на ранніх стадіях. Це збільшить точність і своєчасність звітності.

3. Створення моделей прогнозування: моделі дозволять на основі минулих даних, передбачити майбутні ризики, з якими може стикнутися підприємство. Відштовхуючись від цього можна буде прогнозувати сценарії розвитку.

4.Запобігання маніпуляціям: для запобігання можливості маніпулювання фінансовим звітом, потрібно встановити ефективні системи внутрішнього контролю і аудиту. Важливою також є прозорість і відкритість.

5.Додаткові інструменти для аналізу: для того ,щоб отримати більш повну картину фінансового стану підприємства, можна використовувати разом з фінансовими і інші інструменти аналізу, такі як оперативні звіти ,чи ринкові дослідження,моделі тощо.

Отже, якщо впровадити висувану вище рекомендацію, якість фінансової звітності дійсно покращиться, а використовувати її у процесах управління стане набагато зручніше та придатніше для прийняття рішень. Для того, щоби грамотно управляти будь-яким підприємством, майструючи прибутковість дохідності, слід складати звітність що максимально оцінюють фінансовий стан фірми, її результати за певний період та грошові потоки усього профілю фірми. Більше того, документи повинні бути націлені на планування фінансових стратегій та забезпечувати управлінську роботу фірми у спосіб, який допоможе зробити більше з прибутку, ніж можна було зробити у попередні роки. І, що не менш важливо, документам слід бути в змозі відображати всі важливі параметри та обставини, які торкаються фінансової політики компанії, щоб вони могли по-справжньому точно передбачати фінансові тенденції, реагуючи на зміни ринку та економічного середовища.

Висновки до розділу 3

Висновок, отриманий на основі аналізу фінансового стану ТОВ "Біллербек Україна перо-пухова фабрика" , вказує на деякі важливі тенденції, які глибоко впливають на загальну рівновагу та розвиток підприємства. Показники економіко-майнового стану показують позитивну динаміку активів, що забезпечує передумову для забезпечення фінансової гнучкості та інвестиційної привабливості. Збільшення оборотних активів, яке частково компенсує зменшення необоротних активів, свідчить про намір підприємства

збільшити ліквідність, це є сприятливим розвиток подій при покритті поточних зобов'язань. Аналіз стану ліквідності фірми показує, що вона добре спроможна виконати свої зобов'язання в короткостроковій перспективі. Однак, оскільки коефіцієнти абсолютної ліквідності падають, а запаси становлять основну частину оборотних активів, це може бути ризиковано з огляду на нестабільні ринкові умови. Необхідно посилити контроль за оборотним капіталом, щоб уникнути фінансової скрути через феномен «найнесподіваніших витрат».

Фінансова стійкість підприємства, хоча й помірно автономна, але передбачає, звичайно, загрози з боку накопиченої заборгованості, яка може призвести до ускладнень у разі зниження прибутковості або погіршення умов фінансування. Рекомендується оптимізувати структуру капіталу для збалансованого поєднання власного та кредитного фінансування. Показники ділової активності вказують на необхідність оптимізації оборотності дебіторської та кредиторської заборгованості, оскільки зниження її оборотності призведе до здавлення фінансів та послаблення ефективності виконання зобов'язань. Компанія повинна зосередитися на вдосконаленні внутрішнього фінансового менеджменту, щоб скоротити час розрахунків і посилити контроль над дебіторською заборгованістю.

Оцінка прибутковості ТОВ «Біллербек Україна» демонструє значне покращення за останні кілька років; проте поточні спади та відпливи чистого та операційного прибутку гарантують точне складання бюджету витрат та операційне налаштування. Загалом перспективи розвитку компанії є сприятливими, хоча для підтримки цього позитивного прогресу слід зосередитися на підвищенні ліквідності, ефективному управлінні активами та покращенні ефективності капітальних інвестицій, щоб створити надійну фінансову основу для майбутніх інвестицій і стратегічних кроків.

2. Фінансова звітність є дуже важливим інструментом в управлінні будь-яким суб'єктом господарювання. Він озброює керівництво всією необхідною інформацією для прийняття рішень щодо стратегічних та оперативних напрямків. Аналіз фінансового стану, операційної діяльності та ресурсів

компанії можна зробити на основі звітів, включаючи баланс, звіт про прибутки та збитки, звіти про зміни капіталу та рух грошових коштів. Однак існують проблеми, пов'язані неоднозначністю інформації, відсутністю стандартного аналізу та можливістю маніпулювання даними. Потрібно встановити єдині стандарти фінансової звітності; посилити механізми внутрішнього контролю; дослідити нові підходи до аналізу цих фінансових показників, щоб виправити переважаючу пляму цих звітів. Це забезпечить належне «стійке» зростання та «конкурентоспроможність» і навіть виявить будь-які «ризики», які можуть виникнути пізніше.

ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

Проаналізувавши засади формування, подання й аналізу фінансової звітності, можна зробити висновок, що фінансова звітність є не тільки важливим, а й незамінним джерелом розуміння реального стану підприємства. На даний момент вона дає більш детальну картину фінансової стабільності та соціально-економічного розвитку організації. Саме з цих даних можна виявити основні резерви підвищення ефективності виробництва та розробити стратегії, які б дозволили уникнути в наступних періодах тих недоліків, які виявилися в попередніх звітних циклах.

Всі види фінансової звітності, розглянуті в даній роботі, дуже важливі в оцінці діяльності підприємства. За допомогою цих звітів можна дізнатися, який вид грошових потоків сформували ресурси та діяльність, а також залучення власного капіталу та операційні результати за період. Що ж, кожна форма звітності дає можливість більше зосередитися на різних сторонах організаційної діяльності, відповідно підвищуючи глибину та точність аналізу. Таким чином, це сприяє більш точному аналізу діяльності компанії, що викликає велике занепокоєння керівництва та будь-якої іншої зацікавленої сторони.

Тому можна погодитися, що ефективні управлінські рішення, засновані на фінансовій звітності, повинні мати дані, які відповідають чітким стандартам і вимогам. Це пояснюється тим, що лише якісна, точна та своєчасна інформація може бути надійною основою для аналізу та прийняття рішень. Безсумнівно, така звітність є запорукою не тільки точності, але й прозорості діяльності компанії.

Таким чином, аналіз фінансової звітності дає можливість не тільки отримати загальну інформацію про фінансовий стан фірми, але й додатково розкриває деталі, що стосуються фінансової діяльності та супутню інформацію про приплив і відтік грошових коштів, що надходять і виходять з компанії. Така інформація є надзвичайно цінною для всіх користувачів фінансової звітності,

оскільки вона є основою для прийняття рішень, які можуть вплинути на стратегію майбутнього розвитку організації. Тому кожен бізнес повинен знати, які зміни відбуваються в його структурі капіталу, наскільки ефективно використовуються його ресурси, і своєчасно отримувати інформацію про будь-які проблеми, які можуть виникнути під час ведення бізнесу.

На основі детального аналізу, наведеного в дипломній роботі, у 2021–2023 роках можна визначити фінансовий стан та результати діяльності ТОВ «Фабрика пера та пуху «Біллібек Україна»:

Результати відображають позитивну динаміку загальних активів, які за 2023 рік зросли на 8,4% до 53 267 тис. грн. Причина цього пов'язана зі значним збільшенням поточних активів на 18,8%, що свідчить про підвищення ліквідності та здатності покривати поточні зобов'язання компанії. Зменшення необоротних активів на 15,7% відображає зменшення основних засобів, а отже, існує потреба в подальшому моніторингу, оскільки ця сума є гарантією довгострокової стабільності.

З аналізу ліквідності можна помітити, що поточний коефіцієнт досяг 1,91 у 2023 році. Таким чином, фірма може зручно виконувати свої короткострокові зобов'язання. Однак дуже низька абсолютна ліквідність позитивного рівня абсолютної ліквідності 0,13 може сигналізувати про можливість деяких непередбачених фінансових проблем.

Аналіз фінансової стабільності показує, що коефіцієнт автономії зростає до 0,61, що вказує на стабільність, хоча боргове навантаження є загрозою, яку фірма все ще підтримує, особливо на тлі ринкових коливань. Збалансованість структур капіталу передбачає оптимізацію ступеня власності проти запозичень до рекомендованого рівня.

Таким чином, аналіз діяльності компанії у 2022 році виявився найкращим із валовим прибутком до продажів у 35,15%, що є значним стрибком у порівнянні з попередніми роками. Проте рентабельність активів у 2023 році знизилася на 4,21%, а рентабельність власного капіталу – на 5,04%, що вказує на необхідність подальшого підвищення ефективності.

Підсумовуючи, фінансові показники виглядають досить стабільними, якщо не без проблем – довгострокова ліквідність та ефективність активів. Як тільки ці проблеми будуть вирішені, фінансовий стан підприємства покращиться. Тоді фірма буде стабільно розвиватися.

Слід зазначити, що запровадження міжнародних стандартів фінансової звітності, насамперед стандартів розкриття інформації у сфері сталого розвитку, є актуальною потребою для інтеграції українських підприємств у світовий економічний простір. Це сприятиме прозорості, покращить відносини з інвесторами та регуляторами в оцінці ризиків і можливостей сталого розвитку. Однак його запровадження вимагає кардинальних змін у внутрішніх процесах компаній та перепідготовки бухгалтерів та аудиторів. Дійсно, належне застосування МСФЗ допоможе підприємствам досягти стабільності та бути конкурентоспроможними на міжнародних ринках.

На завершення зазначимо, що перехід процесу підготовки та публікації фінансової звітності через оцифрування є дуже важливим кроком у розвитку фінансової інфраструктури. Хороша річ у цих технологіях, особливо таких, як XBRL, полягає в тому, що вони дозволяють стандартизувати та автоматизувати такі процеси, тому вважаються дуже корисними при обробці величезних обсягів даних з точки зору підвищення точності та доступу до фінансової інформації. Проте впровадження таких інновацій потребує чималих інвестицій у навчання спеціалістів, адаптацію програмного забезпечення до нових стандартів. Важливою проблемою є технічна складність створення звітів у форматі XBRL, але вона стає вирішуваною в міру розвитку інструментів і програмного забезпечення. Підвищення прозорості, надійності та ефективності фінансової звітності за допомогою цифрової звітності має позитивний вплив на бізнес-середовище, а також на міжнародну конкуренцію.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. About the International Sustainability Standards Board. (2023). URL: <https://www.ifrs.org/groups/international-sustainability-standards-board/>
2. Бардаш С., Краєвський В. Нормативно-правове регулювання бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності суб'єктів державного сектору. *Scientific Collection «InterConf»*, 2023, (161), 25-32.
3. Белова І., Семенишена Н. Інтегрована звітність інституційних одиниць: інтерпретаційне поле концепту. *Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації*, 2020, (2), 16-32.
4. Головацька С. І. Системи електронного обліку і звітності підприємств: актуальні аспекти. *Підприємництво і торгівля*, 2021, (32), 11-16.
5. Грабовий В. М. Основи економічного аналізу: теорія і практика: навч. посібник. Київ: Видавничий дім, 2020. 288 с.
6. Грибовська Ю. Звітність за сегментами в контексті міжнародних стандартів фінансової звітності. *Економіка та суспільство*, 2023. (47).
7. Гудзенко Н. М., Коваль Н. І., Плахтій Т. Ф. Вплив інформаційних потреб користувачів на структуру та наповнення фінансової звітності. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2018. № 5. С. 102–113. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efmapnp_2018_5_10.
8. Добровольська О., Кравченко М., Даніленко О. Фінансова звітність як елемент системи управління підприємством. *Економіка та суспільство*, 2021, (32).
9. Жукова Т. А., Заяць А. І. Проблеми застосування МСФЗ в Україні. Doctoral dissertation. Сумський державний університет. 2020. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/79008/1/Zhukova_financial_statements.pdf
10. Завитій О., Роздимаха С. Напрями впровадження фінансової звітності за міжнародними стандартами. *Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації*, 2020. (2), 33-41.

11. Іванчук Н. Фінансова звітність як джерело інформації для аналізу фінансового стану підприємства. *Scientific Notes of Ostroh Academy National University, "Economics" Series*, 2020. (18 (46)), 57-61.
12. Ірина Демко, Руслана Шурпенкова. Вивчення ролі фінансової звітності в процесі прийняття управлінських рішень. URL: <https://repozytorium.ukw.edu.pl/bitstream/handle/item/3797/The%20Role%20of%20Financial%20Statements%20in%20the%20Process%20of%20Managerial%20Decision%20Making.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
13. Кисельова Н. В. Методика аналізу фінансової звітності: навчальний посібник. Харків: Фінанси і статистика, 2018. 214 с.
14. Мельник О. О. Економіко-математичні методи в аналізі господарської діяльності. Львів: Центр учбової літератури, 2019. 196 с.
15. Коваль В. М. Основи фінансового аналізу: теоретичні та практичні аспекти. Харків: Видавничий дім, 2018. 220 с.
16. Кононенко, Л. В., Сисоліна, Н. П., & Чумаченко, О. С. (2021). Звітність підприємств в умовах сталого розвитку: сучасний стан, проблеми, перспективи, інформаційне забезпечення. *Центральноукраїнський науковий вісник. Економічні науки*, (6), 179-186.
17. Костецький Я. І., Брик М. М. Інтегрована фінансова звітність у сільському господарстві, її стан та проблеми впровадження. *Економічний простір*, 2022, (178), 65-70.
18. Кубік В. Д., Волчек Р. М. Оцінка зобов'язань підприємств в умовах застосування міжнародних стандартів фінансової звітності. *Вісник соціально-економічних досліджень*, 2020, (3-4 (74-75)), 45-56.
19. Кулик В. А., Левченко З. М., Єрмолаєва, М. В. Таксономія фінансової звітності за міжнародними стандартами. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки»*, 2021. (41), 81-84.
20. Мельничук, М., Поляченко, І. Фінансова звітність згідно вимог М(С)БО: переваги та недоліки складання у порівнянні з НП(С)БО. *Молодий вчений*, 2021, (10 (98)), 168-171.

21. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності: Наказ Міністерства Фінансів України від 28.03.2013 року зі змінами та доповненнями URL: <http://www.minfin.gov.ua>.

22. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 «Консолідована фінансова звітність», Наказ Міністерства фінансів України від 27.06.2013 № 628. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1223-13>

23. Облік і оподаткування господарських процесів підприємства: навчальний посібник / Н. Я. Зарудна, О. М. Кундеус, Т. А. Яковець. Тернопіль : КРОК, 2024. 430 с.

24. Онешко С., Лось О., Стойка І. Фінансова та податкова звітність в умовах воєнного стану. *Наукові перспективи (Naukovi perspektivi)*, 2022. (8(26)).

25. Пархоменко В. М., Малюга Н. М. Облік і фінансова звітність за міжнародними стандартами: навч. посіб. Київ. 2019, 358 с.

26. Пелех У. В., Тенюх З. І., Хоча Н. В. Аналіз методів та організаційних основ складання консолідованої фінансової звітності. *Бізнес Інформ*, 2021. 4, 168-175.

27. Петрик О. А. Звітність корпорацій у постіндустріальній економіці: сучасні аспекти формування, аудиту та задоволення інформаційних запитів користувачів. *Економіка. Фінанси. Право*. 2016. № 7. С. 8–13. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfipr_2016_7_4.

28. Подолянчук О. А., Гудзенко Н. М., Коваль Н. І. (2023). Фінансова звітність в умовах воєнного стану. *Агросвіт*. 2023. № 13. С. 21-29. DOI: 10.32702/2306-6792.2023. 13.21.

29. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон 58 України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#n9>.

30. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#n17>.

31. Проміжною фінансовою звітністю є Баланс і Звіт про фінансові результати. Мінфін вніс зміни до НП(С)БО 1 та 2. URL: <https://news.dtki.ua/accounting/chart-of-account/49203-promiznoi-finzvitnistiu-je-balans-tazvit-pro-finrezultat-minfin-vnis-zmini-do-npsbo-1-ta-2>

32. Проскуріна Н. М., Пугач А. О. Фінансова звітність підприємства як джерело фінансової інформації для користувачів. In *The XII International Scientific and Practical Conference "Youth, education and science through today's challenges"*, November 04-06, 2023, Bordeaux, France. 454 p.

33. Семенова, К. Д. Аналітичні можливості фінансової звітності для оцінки підприємницьких ризиків. *Науковий звітність*, 2022, 32.

34. Степаненко О. І., Степаненко О. І. Фінансова звітність суб'єктів малого бізнесу, її призначення та побудова. *Економічний потенціал регіонів: теоретичні засади та практика реалізації*, 2021. 55-59.

35. Томчук В. В., Кашуба А. Г. Баланс як форма фінансової звітності під час воєнного стану. *Економіка і організація управління*, 2023. 75-83.

36. Федорова Н. О. Фінансовий аналіз: методологія та інструменти. Одеса: Центр учбової літератури, 2017. 180 с.

37. Чубай В., Грицеляк О. Оцінювання системи внутрішнього контролю підприємства в процесі аудиту фінансової звітності: механізм, критерії, проблеми та способи їх усунення. *Молодий вчений*, 2021, (9 (97)), 66-72.

38. Школьник І., Дзюба, В. Транспарентність фінансової діяльності корпоративних підприємств. *Економіка та суспільство*, 2023. (55).

39. Kostyshyn, N., Semchyshyn, L., & Yakovets, T. (2018). Modeling of an effective strategy of the process of product implementation with reference to seasonality. *Economic annals-XXI*, (170), 43-48.

40. Lutfiyanti, T., Afif, M. N., & Triwidatin, Y. (2023). Financial Statement Analysis to Assess Financial Performance Using Financial Ratios at PT. Citra Asri Buana Bogor. *Indonesian Journal of Interdisciplinary Research in Science and Technology*, 1(7), 583-594.

41. Muydinov, E., & Mamazhonov, A. (2021). Documenting An Audit Of Financial Statements Based On International Auditing Standards. *International Journal of Progressive Sciences and Technologies*, 25(1), 314-321.
42. Olayinka, A. A. (2022). Financial statement analysis as a tool for investment decisions and assessment of companies' performance. *International Journal of Financial, Accounting, and Management*, 4(1), 49-66.
43. Roszkowska, P. (2021). Fintech in financial reporting and audit for fraud prevention and safeguarding equity investments. *Journal of Accounting & Organizational Change*, 17(2), 164-196.